

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. ความสำคัญและนโยบายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. หลักการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2551
4. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
5. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
6. สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1. จุดหมายของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
 - 1.1.1 มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ
 - 1.1.2 รู้จักรักษาสุขภาพอนามัย และความปลอดภ้ย
- 1.2 กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน
 - 1.2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี
 - 1.2.2 ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว
- 1.3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
 - 1.3.1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์
 - 1.3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- 1.4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
 - 1.4.1 มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ

- 1.4.2 ซื่อสัตย์สุจริต และยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น
- 1.4.3 มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือแบ่งปัน
- 1.4.4 รู้จักประหยัด
- 1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
 - 1.5.1 สนใจ และมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
 - 1.5.2 แสดงออกทางด้านศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ
 - 1.5.3 รักการออกกำลังกาย
- 1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 - 1.6.1 แต่งตัวได้ด้วยตัวเอง
 - 1.6.2 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
 - 1.6.3 รู้จักทำความสะอาดหลังจากการทำกิจวัตรประจำวัน
- 1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 - 1.7.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 1.7.2 มีสัมมาคารวะ และมารยาทตามวัฒนธรรมไทย
- 1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 - 1.8.1 เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 - 1.8.2 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 1.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 - 1.9.1 สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ
 - 1.9.2 อ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้
- 1.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 - 1.10.1 มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ
 - 1.10.2 วางแผนตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ
 - 1.10.3 แก้ปัญหาในการเล่าหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ
- 1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 - 1.11.1 ทำงานศิลปะตามความคิดของตนเอง
 - 1.11.2 สนใจฟังเพลง ร้องเพลง และแสดงบทบาทสมมุติ

- 1.11.3 เล่าเรื่องราว หรือนิทานตามความคิดของตนเอง
- 1.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
 - 1.12.1 สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว
 - 1.12.2 แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 2. สาระการเรียนรู้ กำหนดเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ประสบการณ์สำคัญ

1. ด้านร่างกาย

1.1 พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่

1.1.1 ทักษะการเคลื่อนไหว

1.1.2 เคลื่อนไหวอยู่กับที่

1.1.3 ประกอบอุปกรณ์

1.1.4 เคลื่อนไหวอิสระ

1.1.5 การเล่นเกมเล่นสนาม

1.2 พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก

1.2.1 การประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อเล็กกับประสาท

1.2.2 การปั้น การนวด ทูบ ขยำ

1.2.3 การร้อยลูกปัด

1.2.4 การตัด ถัก ปะ กระดาษ

1.2.5 การวาดภาพ

1.2.6 การเล่นสีน้ำ

2. ด้านอารมณ์

2.1 ทักษะทางด้านดนตรี

2.1.1 การเล่นเกมดนตรีที่เหมาะสมกับวัย

2.1.2 การร้องเพลง

2.1.3 การฟังเพลง

2.1.4 การทำท่าประกอบดนตรี

2.2 ด้านสุนทรียภาพ

2.2.1 การฟังนิทาน เรื่องราว อย่างสนุกสนาน

2.2.2 การเล่นบทบาทสมมุติในนิทาน

2.2.3 การสร้างสรรค์ผลงาน

2.3 การเล่น

2.3.1 เล่นอิสระ

2.3.2 เล่นเป็นกลุ่ม เล็ก ใหญ่

2.3.3 เล่นตามสถานที่ต่าง ๆ

2.3.4 การปฏิบัติตนในการเล่น

2.4 ด้านคุณธรรม

2.4.1 สามารถร่วมกิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่น

3. ด้านสังคม

3.1 การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน

3.1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง

3.1.2 การเรียน เล่น ร่วมกับผู้อื่น

3.1.3 การแสดงออกทางความคิดเห็น

3.1.4 การแก้ปัญหา

3.2 การวางแผนในการทำงาน การเล่น

3.3 แสดงความพึงพอใจ ยอมรับผลงานของตนเอง และผู้อื่น

3.4 การรับรู้ความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น

4. ด้านสติปัญญา

4.1 การคิด

4.1.1 การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5

4.1.2 การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ

4.2 ทักษะทางด้านภาษา

4.2.1 การฟัง

1) มีสมาธิในการฟัง

2) จับใจความสำคัญของสิ่งที่ฟัง

3) ตอบคำถามได้

4) ปฏิบัติตนให้มีมารยาทในการฟัง

4.2.2 การอ่าน

1) มีนิสัยรักการอ่าน

2) อ่านออกเสียงตามได้ชัดเจน

3) เลือกหนังสือได้ตามความต้องการของตนเอง

4.2.3 การพูด

1) พูดได้ชัดเจน คล่องแคล่ว

2) มีท่าทางในการพูดที่เหมาะสม

3) ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามกาลเทศะ

4) พูดแสดงความคิดเห็น

5) พูดได้ตรงประเด็น

4.2.4 การเขียน

1) เขียนตามแบบได้

2) เขียนภาพถ่ายทอดความรู้สึกได้

4.3 การสังเกตจำแนกเปรียบเทียบ

4.3.1 ทักษะกระบวนการกลุ่ม

4.3.2 ทักษะการสังเกต

4.3.3 ทักษะการจำแนก เปรียบเทียบ

4.3.4 ทักษะการคำนวณ

4.3.5 ทักษะเรื่องตำแหน่ง ทิศทาง

4.3.6 ทักษะการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ

4.3.7 ทักษะการทดลอง

4.4 จำนวน

4.4.1 การเปรียบเทียบจำนวนมากกว่า น้อยกว่า เท่ากับ

4.4.2 การนับสิ่งต่าง ๆ

4.5 มิติสัมพันธ์

4.5.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการเทออก

4.5.2 การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน

4.6 เวลา

4.6.1 การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำด้วยสัญญาณ

4.6.2 การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เรื่อง เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี</p> <p>1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ</p> <p>2. รู้จักรักษาสุขภาพ อนามัย และความปลอดภัย</p> <p>มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้</p> <p>อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน</p> <p>1. เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี</p> <p>2. ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว</p> <p>มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข</p> <p>1. แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์</p> <p>2. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p>มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม</p> <p>1. มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ</p> <p>2. ซื่อสัตย์สุจริตและยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น</p>	<p>- ชื่อ นามสกุล</p> <p>- อายุ เพศ</p> <p>- รูปร่าง ลักษณะ</p> <p>- ความรู้สึก</p> <p>- หน้าทีของอวัยวะ</p> <p>- การดูแล รักษาร่างกาย</p> <p>- การระวังอุบัติเหตุ</p> <p>- ลักษณะของอวัยวะ</p> <p>- กฎ ระเบียบ</p> <p>- หน้าที่ความรับผิดชอบ</p> <p>- การปฏิบัติตนในสังคม</p> <p>- การแสดงความคิดเห็น</p> <p>- การรับประทานอาหาร</p> <p>- มารยาทในการพูด</p> <p>- มารยาทที่ดีงามของไทย</p> <p>- การแต่งกาย</p> <p>- การรอคอย การแบ่งปัน</p> <p>- การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>- การอยู่ร่วมกันในสังคม</p> <p>- ความภูมิใจในความเป็นไทย</p> <p>- การเป็นประชาธิปไตย</p>	<p>- บอกชื่อตัวเอง เพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ได้</p> <p>- สังเกตและจำแนกเปรียบเทียบ รูปร่างลักษณะของร่างกาย และอวัยวะต่าง ๆ ได้</p> <p>- อธิบายการรักษาความสะอาดร่างกายและอวัยวะได้</p> <p>- ฟัง พูด อ่าน เขียนเกี่ยวกับตัวเองได้</p> <p>- วาดภาพ ระบายสีเกี่ยวกับตัวเองได้</p> <p>- ปฏิบัติตนในการเล่นกับเพื่อน ได้</p> <p>- มีมารยาทที่ดีเหมาะสมกับวัย</p> <p>- บอกความต้องการ รับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น</p> <p>- กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง ที่สนทนาได้</p>

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เรื่อง บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้ อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน</p> <p>1. เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์</p> <p>2. เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว และทรงตัวได้ดี</p> <p>3. ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว</p> <p>มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข</p> <p>1. แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์</p> <p>2. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง</p> <p>มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม</p> <p>1. มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ</p> <p>2. ซื่อสัตย์สุจริตและยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น</p> <p>มาตรฐานที่ 5 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย</p> <p>1. ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. มีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปร่าง ลักษณะ หน้าตา - อาชีพ - หน้าที่ - การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี - บุคคลในครอบครัว - หน้าที่รับผิดชอบ - กฎ ระเบียบในบ้าน - การปฏิบัติตนในครอบครัว - กิจวัตรประจำวัน - ชื่อโรงเรียน สถานที่ต่าง ๆ - กิจกรรมในโรงเรียน - การดูแลรักษาโรงเรียน - สถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน - ประเพณี วัฒนธรรม - วันสำคัญ - การร่วมกิจกรรมในชุมชน - การรอคอย การแบ่งปัน - การช่วยเหลือ ผู้อื่น - การอยู่ร่วมกันในสังคม - ความภูมิใจในความเป็นไทย - การเป็นประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - บอกชื่อ บุคคล สถานที่ที่ได้ - สังเกต จำแนก เปรียบเทียบรูปร่างลักษณะของสถานที่ต่าง ๆ ได้ - อธิบายความสัมพันธ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเองได้ - มีทักษะทางภาษา การฟัง การอ่าน และเขียน - มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างงานศิลปะ - ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับชุมชน - มีมารยาทที่ดี รู้จักกาลเทศะ - บอกความต้องการ ความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นทราบได้ - กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนทนาได้ - ร่วมกระบวนการกลุ่มได้ - แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข และปฏิบัติตน เป็นสมาชิก ที่ดีของสังคมในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข</p> <p>1. เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสาร ได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>1. สนทนาได้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่น เข้าใจ</p> <p>2. อ่าน และเขียนภาพสัญลักษณ์ได้</p> <p>มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการ คิดการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>1. มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ</p> <p>2. วางแผนตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ</p> <p>3. แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำ กิจกรรมต่าง ๆ มาตรฐานที่ 11 มี จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์</p> <p>1. ทำงานศิลปะตามความคิดของ ตนเอง</p> <p>2. สนใจฟังเพลง ร้องเพลง และ แสดงบทบาทสมมุติ</p> <p>มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหา ความรู้</p> <p>1. สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว</p>		

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เรื่อง ธรรมชาติรอบตัว

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี</p> <p>1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ</p> <p>2. รู้จักรักษาสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย</p> <p>มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้</p> <p>อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน</p> <p>1. เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว และทรงตัวได้ดี</p> <p>2. ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว</p> <p>มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข</p> <p>1. แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัย และสถานการณ์</p> <p>2. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p>มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม</p> <p>1. มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ</p> <p>2. ซื่อสัตย์สุจริต และยอมรับความผิดพลาดของตนเอง และผู้อื่น</p> <p>3. มีความเมตตา กรุณ และช่วยเหลือแบ่งปัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สิ่งมีชีวิต - สิ่งไม่มีชีวิต - ไม้ดอก ไม้ประดับ - การอนุรักษ์ธรรมชาติ - ฤดูร้อน - ฤดูฝน - ฤดูหนาว - สี - กลางวัน กลางคืน - ประโยชน์ - โทษ - ดวงจันทร์ - ขยะ - ภัยธรรมชาติ - การเกิดฝน 	<ul style="list-style-type: none"> - เปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ - จำแนกจัดกลุ่มสิ่งของต่าง ๆ ได้ - สังเกต ค้นคว้า ทดลองได้ - สำรวจลักษณะ รูปร่าง ส่วนประกอบของสัตว์ และพืชได้ - บอกความรู้สึกตามสภาพอากาศฤดูกาลได้ - มีทักษะกระบวนการกลุ่ม - มีทักษะทางภาษา การฟัง พูด อ่าน เขียนเกี่ยวกับธรรมชาติ - เรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังได้ - มีความเมตตา กรุณาต่อสัตว์ - สร้างผลงานทางศิลปะได้อย่างสร้างสรรค์ และเสรี - แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย</p> <p>1. สนใจและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว</p> <p>2. แสดงออกทางด้านศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวตามจินตนาการ</p> <p>3. รักการออกกำลังกาย</p> <p>มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย</p> <p>1. ดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. มีสัมมาคารวะ และมารยาทตามวัฒนธรรมไทย</p> <p>มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>1. สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ</p> <p>2. อ่านและเขียนภาพสัญลักษณ์ได้</p> <p>มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>1. มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ</p> <p>2. วางแผนตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ</p> <p>3. แก้ปัญหาการเล่น/ทำกิจกรรมต่าง ๆ</p>		

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์</p> <p>1. ทำงานศิลปะตามความคิดของตนเอง</p> <p>2. สนใจฟังเพลง ร้องเพลง และแสดงบทบาทสมมุติ</p> <p>3. เล่าเรื่องราวหรือนิทานตามความคิดของตนเอง</p> <p>มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้</p> <p>1. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว</p> <p>2. แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ชื่อ นามสกุล - อายุ เพศ - รูปร่าง ลักษณะ - ความรู้สึก - หน้าที่ของอวัยวะ - การดูแล รักษาร่างกาย - การระวังอุบัติเหตุ - ลักษณะของอวัยวะ - กฎ ระเบียบ - หน้าที่ความรับผิดชอบ - การปฏิบัติตนในสังคม - การแสดงความคิดเห็น - การรับประทานอาหาร - มารยาทในการพูด - มารยาทที่ค้ำจุนของไทย - การแต่งกาย - การรอคอย การแบ่งปัน - การช่วยเหลือผู้อื่น - การอยู่ร่วมกันในสังคม - ความภูมิใจในความเป็นไทย - การเป็นประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - บอกชื่อตัวเอง เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ได้ - สังเกต จำแนก เปรียบเทียบรูปร่างลักษณะของร่างกาย และอวัยวะต่างๆ ได้ - อธิบายการรักษาความสะอาดร่างกายและอวัยวะได้ - ฟัง พูด อ่าน เขียน เกี่ยวกับตัวเองได้ - วาดภาพ ระบายสี เกี่ยวกับตนเองได้ - ปฏิบัติตนในการเล่นกับเพื่อนได้ - มีมารยาทที่ดี เหมาะสมกับวัย - บอกความต้องการ รับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น - กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนทนาได้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโต ร่างกาย และมีสุขนิสัยที่ดี</p> <p>1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ</p> <p>2. รู้จักรักษาสุขภาพ อนามัยและ ความปลอดภัย</p> <p>มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และ กล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่าง คล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน</p> <p>1. เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว และทรงตัวได้ดี</p> <p>2. ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว</p> <p>มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและ มีความสุข</p> <p>1. แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม กับวัยและสถานการณ์</p> <p>2. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p>มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม</p> <p>1. มีวินัยในตนเอง และ มีความรับผิดชอบ</p> <p>2. ซื่อสัตย์สุจริต และยอมรับ ความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น</p> <p>3. มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือ แบ่งปัน</p>	<p>- ของใช้ประจำวัน</p> <p>- ของใช้ในบ้าน</p> <p>- ของใช้ในครัว ห้องนอน</p> <p>- วิธีการใช้ การดูแลรักษา</p> <p>- สี</p> <p>- การจัดประเภท รูปร่าง น้ำหนัก</p> <p>- จำนวน</p> <p>- ตัวเลข</p> <p>- ตำแหน่ง</p> <p>- การขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ</p> <p>- เวลา</p> <p>- ตัวเลข</p> <p>- การสื่อสาร โทรศัพท์ ไปรษณีย์</p> <p>- ยานพาหนะ</p>	<p>- บอกชื่อ รูปร่าง ลักษณะ ของสิ่งต่าง ๆ ได้</p> <p>- อธิบายวิธีการใช้ การดูแล รักษา</p> <p>- นับจำนวน รู้ค่า ของ ตัวเลขและสิ่งต่าง ๆ</p> <p>- เปรียบเทียบความคิด ความแตกต่างของสิ่งของ เครื่องใช้</p> <p>- จัดประเภท ตำแหน่ง ทิศทาง ของสิ่งต่าง ๆ</p> <p>- มีทักษะทางภาษา การฟัง พูด อ่าน เขียนเกี่ยวกับ ธรรมชาติ</p> <p>- นำความรู้ที่ได้ไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>- สร้างสรรค์ผลงานทาง ศิลปะได้อย่างสร้างสรรค์ และเสรี</p> <p>- แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ได้</p>

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
<p>มาตรฐานที่ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย</p> <p>1. สนใจ และมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว</p> <p>2. แสดงออกทางด้านศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ</p> <p>3. รักการออกกำลังกาย</p>		
<p>มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย</p> <p>1. ดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. มีสัมมาคารวะ และมารยาทตามวัฒนธรรมไทย</p>		
<p>มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>1. สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ</p> <p>2. อ่าน และเขียนภาพสัญลักษณ์ได้</p>		
<p>มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>1. มีความคิดรอบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ</p> <p>2. วางแผนตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ</p> <p>3. แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ</p>		

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คุณลักษณะตามวัย
มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ - ทำงานศิลปะตามความคิด ของตนเอง - สนใจฟังเพลง ร้องเพลงและ แสดงบทบาทตามสมมุติ - เล่าเรื่องราวหรือนิทาน ตามความคิดของตนเอง มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้และมีทักษะในการ แสวงหาความรู้ - สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว - แสดงหาคำตอบด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย		

ที่มา : หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (2546 : 2-20)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความสำคัญและนโยบายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1. นโยบายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เด็กส่วนใหญ่ที่อยู่ในความดูแลของศูนย์การศึกษาปฐมวัย อายุระหว่าง 2 - 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงปฐมวัยสมควรที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และที่สำคัญเขาทั้งหลายสมควรที่จะมีสิทธิพึงมีพึงได้ตามการคุ้มครองทางด้านกฎหมายที่ว่าด้วยอนุสัญญาสิทธิเด็ก

1.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก องค์การสหประชาชาติได้ประกาศใช้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child) ในปีพุทธศักราช 2533 และประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารรับอนุสัญญา เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ซึ่งมีสาระสำคัญมุ่งปกป้องและส่งเสริมเด็กรวมถึงตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของเด็ก โดยประเทศที่ลงนามในอนุสัญญาจะต้องปกป้องและส่งเสริมสิทธิพื้นฐานของเด็ก 4 ประการคือ

1.1.1 สิทธิในการอยู่รอด ได้แก่ สิทธิที่จะรับบริการด้านสาธารณสุข สิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียน และมีชื่อที่ตั้งแต่แรกเกิด

1.1.2 สิทธิในการได้รับการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์

1.1.3 สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง ได้แก่ การคุ้มครองจากการทำร้าย ทารุณกรรม ถูกทอดทิ้ง การแสวงหาผลประโยชน์ การลักพา

1.1.4 สิทธิในการมีส่วนร่วม ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การได้รับข้อมูลข่าวสาร การแสดงออกทางศาสนา หรือความเชื่อของเด็ก รวมถึงการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่หนังสืออื่น ๆ เพื่อเด็ก นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังได้บัญญัติในมาตราที่ 30 ให้เด็กมีฐานะเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคม ในการได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย และ มาตราที่ 43 ให้เด็กทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายรวมทั้งบัญญัติ มาตราที่ 53 คุ้มครองถึงเด็กที่ไม่มีผู้ดูแลให้ได้รับการเลี้ยงดูและ ศึกษาอบรมจากรัฐด้วย (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย. 2547 : 1)

2. ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1 การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อายุในครรภ์มารดา โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย (0-5 ปี) ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง

2.2 ปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสม สามารถปรับเปลี่ยนลักษณะการพัฒนา และประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ ช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนา สมอง คือ ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต

2.3 การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืน และป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาวจำเป็นต้องเริ่ม พัฒนาตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ โดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักในการพัฒนาเด็กและให้ชุมชนและ สังคม เป็นฐานที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กทุกขั้นตอน

2.4 แนวคิดในการพัฒนาเด็กเพื่อให้มีการพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล นับตั้งแต่ ปฏิสนธิจวบจนเจริญวัย จำเป็นต้องมีการตื่นตัวและผนึกกำลังทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้ง ภาคธุรกิจที่ต้องร่วมกันส่งเสริมครอบครัวให้พ่อแม่มีความรัก และความรู้ สามารถเลี้ยงดูบุตรหลาน ได้อย่างถูกวิธี

2.5 ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้เลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งแพทย์พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครอบครัว มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เจริญเติบโตไป ในทิศทางที่พึงประสงค์ บุคคลเหล่านั้นต้องมีความรู้เชิงหลักวิชาและทักษะที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูเด็ก

ซึ่งเป็นทั้ง ศาสตร์และศิลป์การพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าการวิจัย ได้แสดงว่าการลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่ต้น เป็นการลงทุนที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการตามแก้ปัญหา ของสังคมที่เกิดขึ้นเพราะความไม่มีคุณภาพของประชาชนในสังคม

3. นโยบายและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

พ.ศ. 2546 – 2550 มีงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ซึ่งให้เห็นว่าช่วงเวลา ที่สำคัญและจำเป็นที่สุดของการพัฒนาสมอง คือ ช่วงเวลา 5 ปีแรกของชีวิต หรือ ช่วงเด็กปฐมวัย (อายุ 0 – 5 ปี) หรือนับตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน เพราะถือเป็นช่วงอายุ ที่มีอัตราการพัฒนาการที่สูงสุด เป็นจังหวะทองของการวางรากฐานการพัฒนาคความเจริญเติบโตใน ทุกด้าน ดังนั้นถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี และถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่าง ถูกต้องในช่วงนี้ โอกาสทองเช่นนี้ก็จะไม่หวนกลับมาอีกจากสถานการณ์ปัจจุบันพบว่าภาพรวมของ เด็กปฐมวัย มีแนวโน้มในการพัฒนาล่าช้าในทุกด้านนอกจากนี้จากการสำรวจของหน่วยงานที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยพบว่าในสังคมไทยยังไม่สามารถจัดบริการเสริมกำลัง ครอบครัวย เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพ รวมทั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์ การศึกษาปฐมวัย ยังต้องการปรับปรุงคุณภาพทั้งในด้านบริหารจัดการ วิธีการเลี้ยงดูเด็ก การพัฒนา ผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานการบริการ ตลอดจนการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการ หน่วยงาน ต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้ (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย. 2547 : 2)

3.1 นโยบาย พัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคนอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพเต็มที่ โดยให้ ครอบครัวยเป็นแกนหลัก และให้ผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดบริการ และจัดสิ่งแวดล้อมที่ดี เหมาะสม สอดคล้องกับท้องถิ่นและเหมาะสมกับเด็กตามวัย

3.2 แผนยุทธศาสตร์ เป็นหลักแนวคิดและทิศทางที่สำคัญที่จะนำไปสู่แผนปฏิบัติการที่ ชัดประกอบด้วย

3.2.1 แผนพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว และผู้เตรียมตัวเป็นพ่อแม่

3.2.2 แผนพัฒนาและบริการส่งเสริมเด็กปฐมวัยที่เน้นการจัดบริการพัฒนาเด็กและ บริการการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

3.2.3 แผนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

- 3.2.4 แผนพัฒนามาตรฐานและคุณภาพเด็กปฐมวัย
- 3.2.5 แผนพัฒนาการมีส่วนร่วม
- 3.2.6 แผนวิจัยพัฒนาและสร้างองค์ความรู้
- 3.2.7 แผนพัฒนาองค์กร กลไกการบริหารงาน ประสานงานและติดตามประเมินผล
- 3.2.8 แผนระดมทรัพยากร
- 3.2.9 แผนบทบาทสื่อมวลชนต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 3.2.10 แผนพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
- 3.2.11 แผนสนับสนุนพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 1 แผนพัฒนา พ่อแม่ ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัวและผู้เตรียมตัว
เป็นพ่อแม่

แนวคิด

1. พ่อแม่ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัวรวมทั้งผู้สูงอายุ และผู้เตรียมตัวเป็นพ่อแม่
ตระหนัก ในความสำคัญของการพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย มีความรู้ ความเข้าใจพัฒนาการของเด็ก
วิธีการอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องและเหมาะสม
วิธีการอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. พ่อ แม่ผู้ปกครองสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งผู้สูงอายุ และผู้เตรียมตัวเป็นพ่อแม่
มีทักษะในการดูแล รวมทั้งสามารถทราบแหล่งหลากหลายที่เป็นแหล่งความรู้และที่ให้บริการแก่เด็ก
ปฐมวัย ในด้านต่างๆ ได้

แนวทาง/มาตรการ

1. จัดบริการเสริมความรู้ ความเข้าใจตลอดจนฝึกทักษะพ่อแม่ ครอบครัว คู่สมรส
ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในวิธีการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย รวมทั้งสร้างจิตสำนึก
ให้เห็นคุณค่าของการพัฒนาเด็กรับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่นความเอาใจใส่
สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
2. สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ทั้งภาครัฐและเอกชนและสื่อมวลชนร่วมกันรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนทั่วไป
ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาและมีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. ส่งเสริมให้องค์กรของรัฐ เอกชน รวมทั้งท้องถิ่นจัดการฝึกอบรมให้พ่อแม่ คู่สมรส
ใหม่ และผู้ปกครองในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตลอดจนสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมผู้ปกครอง
ของกลุ่มเด็กปฐมวัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชน
ผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ชุมชน สังคม ในเรื่องความรู้

ที่ถูกต้องในการเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ นิตยสาร ไปสเตอร์ แผ่นพับ รายการวิทยุโทรทัศน์ ต่าง ๆ

5. สนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น โครงการพัฒนาครอบครัวอบอุ่นแข็งแรงสู่เมืองไทยเข้มแข็งเป็นต้น โดยสนับสนุนชุมชนที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว ให้ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจน โครงการอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในเมือง ตำบล/หมู่บ้านต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาเด็ก โดยอาศัยผู้นำท้องถิ่น เป็นแกนหลัก และมีการประสานงานกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนจัดให้มีวิธีการประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบง่าย ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถใช้เองได้ รวมทั้งรวบรวมแหล่งต่าง ๆ ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถติดต่อขอคำแนะนำ หรือความช่วยเหลือได้

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 2 แผนพัฒนาและบริการ ส่งเสริมเด็กปฐมวัย

แนวคิด

เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ทุกคน ต้องได้รับการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรม และการมีลักษณะที่ดีจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว และผู้เลี้ยงดูเด็ก ให้ได้คุณภาพเด็กอายุ 3-5 ปีทุกคน ต้องได้รับการดูแลทุกด้านดังกล่าวแล้ว จาก พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก และครูปฐมวัย หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

แนวทาง/มาตรการ

1. ส่งเสริม และ สนับสนุนการจัดบริการพัฒนาเด็กและบริการการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย สำหรับเด็กปฐมวัยให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการอบรมปมนิสัยและการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ อย่างเป็นองค์รวมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม และ บุคลิกภาพ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับวัย
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นตัวเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ โดยเน้นการคิด การคิดสร้างสรรค์ การคิดริเริ่ม จินตนาการ การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถแสดงออกได้อย่างเสรีในด้านความคิด ทรรศนะ และความรู้สึกลักษณะเหมาะสมมีการสร้างวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในทางที่ดีและสามารถช่วยเหลือกันและกัน รู้จักมองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้นในการใฝ่รู้และการอยากรู้ อยากเห็น ซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติและสนใจใฝ่ดี รวมทั้งปฏิรูปการถ่ายทอด ความรู้ วิธีการเรียนรู้ วิธีคิด และสื่อที่การเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้ตามกระบวนการ หรือแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน พร้อมสร้างเสริมสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทำทนายเด็กให้อยากเรียนรู้มากขึ้น และสร้างความพอใจและความสุขให้แก่เด็ก

3. ส่งเสริมให้องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการด้านเด็กปฐมวัย ผลิตรายการการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ในการที่จะพัฒนาทักษะทุกด้าน รวมทั้งมุ่งเน้นให้เด็กมีจริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

4. พัฒนาระบบการส่งต่อ เชื่อมโยงจากบ้านไปสู่สถานรับเลี้ยงเด็ก/สถานพัฒนาปฐมวัย/อนุบาลศึกษา และระบบเชื่อมสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง กับผู้ดูแลประเภทต่าง ๆ ที่ให้บริการสำหรับเด็กปฐมวัย

5. พัฒนาแนวทางการประเมินพัฒนาการเด็กที่เหมาะสมตามวัย เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้

6. รณรงค์ให้ทุกพรรคการเมืองและทุกรัฐบาลมีนโยบาย และกลยุทธ์/มาตรการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ชัดเจนและถูกต้องตามหลักวิชา

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 3 แผนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

แนวคิด

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย อาทิ ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้เลี้ยงดูเด็ก พี่เลี้ยงเด็ก ผู้สูงอายุที่ดูแลเด็ก แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัคร ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะวิธีการอบรมเลี้ยงดูและสร้างสิ่งแวดล้อมหรือจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสม

แนวทาง/มาตรการ

1. ดำเนินการให้มีการปฏิรูปกระบวนการผลิตผู้ดูแลเด็ก ครู และบุคลากรอื่น เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัคร ที่จะทำงานกับเด็กให้มีคุณลักษณะและคุณภาพเหมาะสมกับการทำงานกับเด็กวัยนี้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านความรู้และทักษะด้านจิตวิทยา กับเด็ก ปรัชญาและทิศทางการพัฒนาเด็ก จิตวิทยาการเรียนรู้ศิลปะการถ่ายทอดความรู้ และค่านิยม ที่พึงประสงค์ให้กับเด็ก

2. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทุกประเภทในสถานบริการสำหรับเด็กปฐมวัยให้เป็น “มืออาชีพ” และสามารถดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบ สหวิทยาการ โดยให้มีการจัดฝึกอบรมที่เป็นระบบ แต่หลากหลายและต่อเนื่องสำหรับผู้ดูแลเด็กจากครูอาสาสมัคร ที่มีความรู้พื้นฐานและระดับการศึกษาต่างกัน ให้สามารถมีความรู้และทักษะเฉพาะทางเพิ่มขึ้นรวมทั้งความรู้และทักษะที่รู้จักให้การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และด้านการเรียนรู้

3. ปรับปรุงค่าตอบแทนและสวัสดิการสำหรับบุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแลเด็ก และผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กรวมทั้งระบบการมีรางวัลเพื่อให้บุคคลที่มีคุณภาพมีกำลังใจในการฝึกเป็นอาชีพ และสามารถตั้งปณิธานที่แน่วแน่เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. ส่งเสริมสนับสนุน และสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาคมวิชาชีพสำหรับบุคลากร ด้านเด็กปฐมวัยหรือชมรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้มีความรู้ทันสมัย สามารถใช้เทคโนโลยี ต่าง ๆ เพิ่มประสิทธิภาพ ด้านนวัตกรรม สนใจสื่อต่าง ๆ ด้านเด็กปฐมวัย และมีจรรยาบรรณในการ ประกอบ วิชาชีพและให้มีความหมายรองรับ

แผนยุทธศาสตร์ที่ 4 แผนพัฒนามาตรฐานและคุณภาพเด็กปฐมวัย

แนวคิด

การกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพและการกำหนดให้มีมาตรฐานเพื่อเพิ่มคุณภาพของบริการและคุณภาพของเด็กปฐมวัย

แนวทาง/มาตรการ

1. กำหนดหลักการและมาตรฐานการพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วง 0-5 ปี
2. กำหนดหลักการและมาตรฐานแห่งชาติให้มีตัวบ่งชี้คุณภาพและมาตรฐานของบริการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย การติดตามและประเมินผล ด้านคุณภาพให้เป็นไปตามสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47, มาตรา 48 และมาตรา 49
3. ส่งเสริมให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถตรวจสอบ และเลือกบริการที่เหมาะสม

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 5 แผนพัฒนาการมีส่วนร่วม

แนวคิด

ทุกส่วนของสังคม ได้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทาง/มาตรการ

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษารวมทั้งมหาวิทยาลัยและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน จัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยถือว่าเป็นภารกิจหนึ่งที่ต้องจัดอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ
2. สนับสนุนการขยายบทบาทของสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นศูนย์วิทยากรของชุมชน ให้ประโยชน์จากสถานที่ บุคลากร สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามอัยยาศัย สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และสถานส่งเสริมกิจกรรมสำหรับครอบครัวมากขึ้น พร้อมทั้งดำเนินการให้สถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ สำหรับการ ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว

4. ส่งเสริมให้สื่อมวลชนทุกรูปแบบ ใช้ศักยภาพและถือเป็นพันธกิจในการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยและครอบครัว

5. สร้างกระแสให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีส่วนร่วมกับบุคลากรของศูนย์การศึกษาปฐมวัย และมีส่วนร่วมกับบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กในการดูแลเด็กในชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชน มีบทบาทในการจัดตั้งและขยายบริการดูแลเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 6 แผนวิจัยพัฒนาและสร้างองค์ความรู้

แนวคิด

พัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยทดลอง เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมและหลากหลายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทาง/มาตรฐาน

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการพัฒนาองค์ความรู้เรื่องเด็กปฐมวัย รวมทั้งขยายผลการวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้สู่ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยและโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยรวมทั้งการผลิตสื่อ เพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมและหลากหลายในการให้บริการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย รวมทั้งรูปแบบการประเมินผลที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

2. ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาด้านวิชาชีพของผู้ประกอบอาชีพด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ส่งเสริมองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาองค์ความรู้ในการวิจัยทดลอง และเสนอองค์ความรู้เพื่อเสนอเป็นนโยบาย

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 7 แผนพัฒนาองค์กร กลไกการบริหารงานประสานงานและติดตามประเมินผลแผน

แนวคิด

กำหนดให้มีหน่วยงานที่บริหารจัดการ ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำนโยบายและแผนนี้ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งให้มีการติดตามและประเมินผลในการดำเนินการตามนโยบายและแผนนี้

แนวทาง/มาตรการ

1. ให้คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทำหน้าที่ประสานงานพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และให้มีคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการฯ
2. ให้คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาเด็กปฐมวัย ติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย 0-5 ปี ตามนโยบายและแผนนี้
3. จัดเก็บข้อมูล ข้อเสนอแนะ ผลการวิจัย พร้อมสร้างเครือข่าย ประสานเครือข่ายและเชื่อมโยงเครือข่าย ข้อมูล และสารสนเทศที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์และเชื่อถือได้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งจัดให้มีการนำความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากแหล่งต่างๆ มาเผยแพร่ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ อินเทอร์เน็ต โฮมเพจ

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 8 แผนระดมทรัพยากร

แนวคิด

ให้ทุกส่วนของสังคมร่วมระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาปฐมวัย โดยเป็นผู้จัดหรือมีส่วนร่วมในการจัด การบริจาคทรัพย์สิน หรือร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทาง/มาตรการ

1. รัฐสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยถือเป็นการลงทุนที่สำคัญ อันเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาคน
2. ปรับมาตรการด้านภาษีและมาตรการด้านอื่น ๆ เพื่อจูงใจให้บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ อองค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ออกความคิดเห็นและร่วมลงแรงในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ร่วมดำเนินการสนับสนุนการจัดและบริหารการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ร่วมดำเนินการสนับสนุนการจัดการและบริหารการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
3. ระดมทรัพยากรจากทุกส่วน ของสังคม เพื่อนำมา พัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 9 แผนบทบาทสื่อมวลชนต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวคิด

สื่อมวลชนต้องให้ความสำคัญและยอมรับเด็กปฐมวัยในฐานะทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าที่สุด ด้วยการใช้ศักยภาพในการดูแล ปกป้อง คุ้มครอง ให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องและ

เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก โดยไม่กระทำการใดที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิเด็ก

แนวทาง/ มาตรการ

1. ให้สื่อมวลชนผลิตรายการและสื่ออื่น ๆ ที่มีเนื้อหา ที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. ให้สื่อมวลชนถือเป็นบทบาท และพันธกิจในการกระตุ้นให้ทุกส่วนของสังคม ดูแลปกป้อง ค้ำจุน และเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. ส่งเสริมให้การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อเฝ้าระวังการผลิตและนำเสนอสื่อ

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 10 แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ

แนวคิด

เด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษทุกคน ได้แก่ เด็กปฐมวัย ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ เด็กที่มีความสามารถ พิเศษ มีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้มีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย และได้รับการ พัฒนา ถ้าเด็กได้รับการช่วยเหลือทางการแพทย์หรือทางการศึกษา ในช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือในพื้นที่ที่ค้นพบความผิดปกติ ความบกพร่อง หรือความพิการ รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ในรูปแบบต่าง ๆ ในเชิงสังคมวัฒนธรรมเด็กจะสามารถ พัฒนาได้ตามศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้

แนวทาง/มาตรการ

1. เด็กปฐมวัยต้องได้รับการตรวจ ร่างกายและ พัฒนาการ เพื่อค้นหา และเฝ้าระวังหากพบว่ามีความบกพร่อง ผู้ที่ดูแลเด็ก (พ่อ แม่ ผู้ปกครอง แพทย์ พยาบาล) ต้องให้การบำบัดช่วยเหลือหรือส่งต่อไปยังศูนย์หรือหน่วยงานที่ดูแลเฉพาะทาง
2. ควรจัดทำคู่มือในการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่ายๆ สำหรับพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูเด็ก ได้ใช้สังเกต วิเคราะห์ความผิดปกติของเด็กตั้งแต่แรกเริ่ม เพื่อค้นพบความผิดปกติโดยเร็วที่สุด เท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้เด็ก ได้รับการบำบัดช่วยเหลืออย่างทันที่
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันจัดให้มีระบบส่งต่อเชื่อมโยงเด็กที่มีความบกพร่อง ไปยังผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง หรือให้เด็ก ได้รับการตรวจวินิจฉัยและช่วยเหลือแก้ไขตั้งแต่แรกเริ่ม
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมตัวของกลุ่มชมรมผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรวมตัวกันในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และช่วยเหลือเด็กให้พัฒนาได้ตามศักยภาพ

5. รัฐต้องจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการความจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

แผนยุทธศาสตร์หลักที่ 11 แผนสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่จัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้เด็กปฐมวัยในท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทาง / มาตรการ

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาปฐมวัยจากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น และดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยในท้องถิ่นให้ทั่วถึงมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบ เฝ้าระวังและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย เฝ้าระวังและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการระดมทุนหรือจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์และประสานความร่วมมือจากชุมชนท้องถิ่น ให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของศูนย์พัฒนาเด็ก สร้างศรัทธาให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ยอมรับและเข้าใจในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยและเข้ามามีส่วนร่วม (คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. 2546 : 23-33)

หลักการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2551

เดิมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล ได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบ ในศูนย์การศึกษาปฐมวัย โดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้เทศบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ

เพื่อมุ่งพัฒนา ความพร้อมแก่เด็กในวัย 3-5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมี ความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ส่วนราชการ ต่าง ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการในศูนย์การศึกษาปฐมวัย จำนวน 7,520 แห่ง กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (ปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม) ดำเนินการในวัด/มัสยิด จำนวน 4,155 แห่ง และสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ดำเนินการในโรงเรียน เรียกว่าการจัดการศึกษา อนุบาล 3 ขวบ จำนวน 2,651 แห่ง รวมทั้งสิ้น 14,326 แห่ง

ส่วนราชการดังกล่าวต่างมีวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาเด็กวัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อใน ระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกัน แต่ก็มีโครงสร้างการบริหารงานและความเป็นเอกภาพในการ บริหารจัดการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ศูนย์การศึกษาปฐมวัยของกรมการพัฒนาชุมชนบริหารงานโดย คณะกรรมการพัฒนาเด็ก ซึ่ง ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง/ผู้นำท้องถิ่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิดบริหารงานโดย คณะกรรมการ บริหารศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิด ประกอบด้วย ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนสถานศึกษา และ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเจ้าอาวาส/อิหม่าม เป็น ประธาน และการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) บริหารงานโดยผู้บริหาร โรงเรียนต่อมาศูนย์การศึกษาปฐมวัยที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และ องค์กรบริหาร ส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับ การกระจายอำนาจจากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึง ปัจจุบันตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร

ศูนย์การศึกษาปฐมวัยที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ท้องถิ่น ปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้าน โครงสร้าง การบริหารงาน ได้แก่ ด้าน บุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครอง ดังนั้นกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึง ได้ จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในปี

พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบ่ง มาตรฐานออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์การศึกษาปฐมวัย

3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์การศึกษาปฐมวัย

4. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

ปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นใน ปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการ ปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐาน ออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย

2. มาตรฐานด้านบุคลากร

3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551 : 1-3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลหรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์การศึกษาปฐมวัยพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์การศึกษาปฐมวัย ซึ่งเดิมอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัยในทุกๆ ด้านเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็ก ได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยต่อไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้รวบรวม และจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย

พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณสุขให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อมความเหมาะสม และความต้องการ ของประชาชน ในท้องถิ่นนั้นๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษาเป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนผู้ปกครอง ได้รับบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพจึงควรกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1.1 นโยบายจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย (อายุ 3 – 5 ปี) ด้วยความร่วมมือของชุมชนเพื่อกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

1.2 เป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหาร และจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ระเบียบที่เกี่ยวข้องและด้วยความร่วมมือของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกต้องลักษณะและได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัย และเต็มตามศักยภาพ

1.3.2 เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุกๆ ด้านแบบองค์รวมตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.3.3 เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด และพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กได้อย่างถูกวิธี

1.3.4 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน ให้สามารถร่วมกันวางแผน และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้

1.3.5 เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง

1.3.6 เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

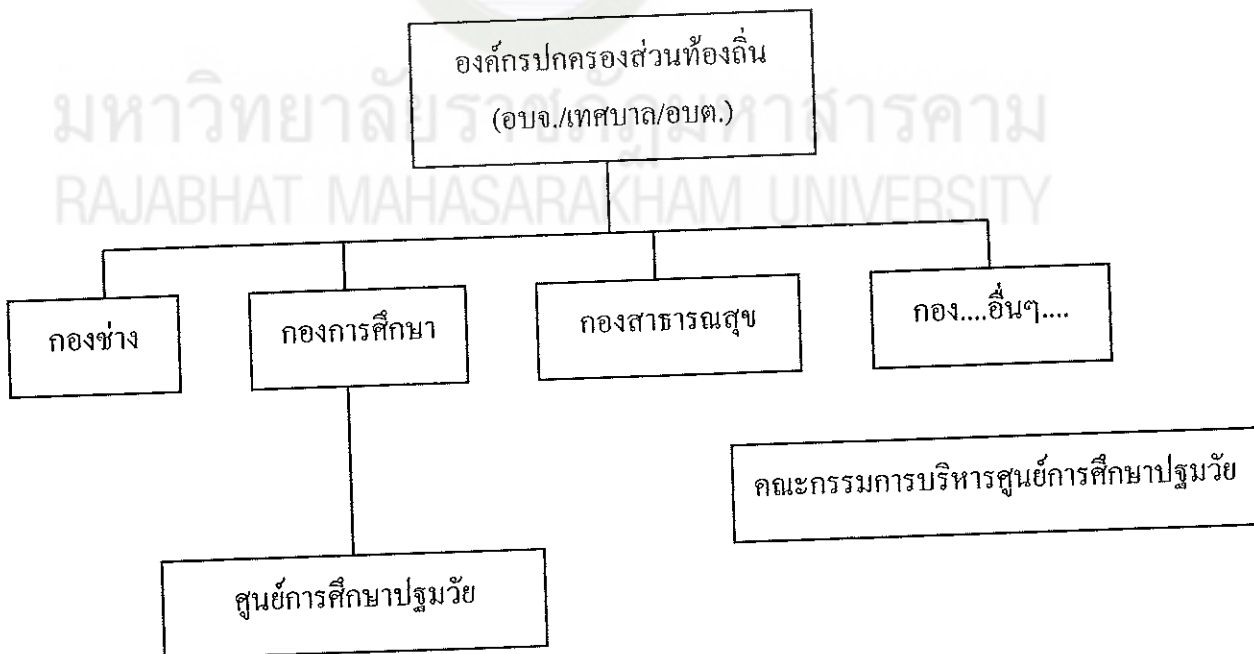
1.4 การจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัยควรมีสถานที่ อาคารและดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 สสำรวจความต้องการของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชนในประเด็น ดังต่อไปนี้

- 1) ความต้องการให้จัดตั้งศูนย์
- 2) ความต้องการในการส่งเด็กเข้าเรียนควรมีเด็กที่รับบริการ อายุ 3-5 ปี ไม่น้อยกว่า 20 คน ขึ้นไป

3) ความต้องการให้ศูนย์จัดบริการ

1.4.2 รูปแบบการจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาขอบข่ายให้ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา หรือพนักงานจ้างที่มีคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์ และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ การศึกษาปฐมวัย โดยมีหัวหน้าศูนย์รับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์การศึกษาปฐมวัย

- 1) จัดทำแผนดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย และขออนุมัติขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยเพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำบัญชีเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นต่อไป
- 2) จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัยเพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการดำเนินการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ
- 3) จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย
- 4) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัยประกาศให้สาธารณชนทราบ
- 5) การยุบ / เลิก หรือรวมศูนย์การศึกษาปฐมวัย เมื่อจำนวนเด็กปฐมวัยที่รับบริการในศูนย์การศึกษาปฐมวัยมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียน และกิจกรรมการเรียนหรือกรณี ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะรวมศูนย์การศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปเป็นแห่งเดียวกันให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาปฐมวัย เป็นผู้พิจารณาเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณายุบเลิกหรือรวมศูนย์การศึกษาปฐมวัยนั้น ตามความจำเป็น และเหมาะสมโดยผ่านความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศยุบเลิกหรือรวมศูนย์การศึกษาปฐมวัยแล้ว ให้รายงานจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.4.3 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยการบริหารจัดการศูนย์ การศึกษาปฐมวัย จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงานสายการบังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่ เกี่ยวข้องทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษา ต้อง บริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อ ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการการศึกษาของศูนย์การศึกษาปฐมวัย ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์ การศึกษาปฐมวัยสามารถให้การดูแล และพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน ควร พิจารณาจัดแบ่งงานที่จะต้องปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมลักษณะงาน ต่อไปนี้

- 1) งานบุคลากร และการบริหารจัดการ
- 2) งานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม
- 3) งานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 4) งานการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน
- 5) งานธุรการ การเงิน และพัสดุ

ทั้งนี้ หัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัยควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงาน ดังกล่าวโดยแบ่งและมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ และลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการทั้ง 5 งาน อย่างไรก็ตามในการจัดแบ่งงานดังกล่าวควรคำนึงถึงความพร้อม และศักยภาพของแต่ละศูนย์ฯ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการและงานกิจการนักเรียน เป็นงานกลุ่มเดียวกันและ / หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม กับงานธุรการ การเงิน พสดุ เป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้น การบริหารงานทั้ง 5 งาน ให้มีคุณภาพมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

6) งานบุคลากร และการบริหารจัดการ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

6.1) สรรหา หรือจัดจ้างบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษาปฐมวัยมีจำนวนตามความจำเป็น และสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น หัวหน้าศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้ทำความสะอาด โดยใช้หลักเกณฑ์การสรรหาตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ยกเว้นกรณีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์วัด/มัสยิดเป็นผู้พิจารณาสรรหาและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดจ้าง

6.2) กำหนดจำนวนอัตรากำลังบุคลากร และเงินเดือน ค่าจ้างค่าตอบแทนในศูนย์การศึกษาปฐมวัย ดังนี้

6.2.1) ผู้ดูแลเด็กจำนวนกำหนดเป็นสัดส่วนต่อเด็กปฐมวัย 1 : 20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไปให้เพิ่มผู้ดูแลเด็กอีก 1 คน

6.2.2) ผู้ประกอบอาหารกำหนดจำนวนได้ตามความจำเป็นเหมาะสมตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2.3) ผู้ทำความสะอาดกำหนดจำนวนได้ตามขนาดของศูนย์การศึกษาปฐมวัย คือ ศูนย์การศึกษาปฐมวัย ขนาดเล็ก (จำนวนเด็กไม่เกิน 200 คน) มีอัตราไม่เกิน 2 คน ศูนย์การศึกษาปฐมวัยขนาดใหญ่ (จำนวนเด็กตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป) มีอัตราไม่เกิน 4 คน ตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.3) กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สิทธิหรือสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ดังนี้

6.3.1) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาภาคบังคับกำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 4,640 บาท

6.3.2) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือผู้ที่มีวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 5,260 บาท

6.3.3) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือปริญญาทางการศึกษา หรือทางวิชาชีพสาขาอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง

6.3.4) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาตาม ก) ข) ค) ต้องมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี กำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 7,260 บาท

6.3.5) สิทธิ หรือสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้กำหนดไปตามอัตราที่กฎหมายนั้นกำหนด

6.4) กำหนดการจัดชั้นเรียนห้องละไม่เกิน 20 คน หากมีเศษเกิน 10 คน ให้จัดเพิ่มได้อีก 1 ห้อง

6.5) จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เช่น เงินเดือน ค่าจ้างค่าตอบแทน สวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มีกฎหมายบัญญัติ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร

6.6) กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์การศึกษาปฐมวัย

6.7) จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ และทะเบียนประวัติบุคลากร

6.8) นิเทศ อบรม และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

6.9) บริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยด้านอื่นๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติตามมาตรฐานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยกำหนดไว้

7) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์การศึกษาปฐมวัยกำหนดไว้

8) งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาปฐมวัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรกำหนดไว้

9) งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐาน

ศูนย์การศึกษาปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

10) งานธุรการ การเงิน และพัสดุ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

10.1) งานพัสดุ เป็นการจัดทำ จัดซื้อ จัดหาและจำหน่ายทะเบียนพัสดุรวมทั้ง เสนอความต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

10.2) งานธุรการ และสารบรรณ ได้แก่ การจัดทำข้อมูลสถิติ จัดทำทะเบียน หนังสือ รับ-ส่ง การควบคุมและจัดเก็บเอกสาร การจัดทำประกาศและคำสั่ง การจัดทำทะเบียน นักเรียน การรับสมัครนักเรียน

10.3) งานการเงิน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การทำบัญชีการเงินการเบิก จ่ายเงิน ซึ่งศูนย์การศึกษาปฐมวัยจะถือปฏิบัติเกี่ยวกับรายรับ จ่ายตามระเบียบขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.4.4 ให้สำนัก/กองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานซึ่งมี หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบ และมาตรฐานที่กำหนดสำหรับการจัดเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองให้ อนุโลมใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และระเบียบ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.5 กรณีเป็นศูนย์การศึกษาปฐมวัยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากส่วน ราชการต่าง ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหาร และดำเนินงานตามแนวทาง ที่กำหนดในมาตรฐานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง

2. มาตรฐานด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วน ตำบล ตลอดจนบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์การศึกษาปฐมวัย อาทิ หัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมี คุณสมบัติบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ในการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์การศึกษาปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาเด็กได้อย่างถูกต้องตาม หลักวิชาการตามความเหมาะสม และตามความต้องการของท้องถิ่น ดังนี้

2.1 ด้านคุณสมบัติ

2.1.1 ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง/ส่วนการศึกษา ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการ ศึกษา และการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2) มีนโยบายแผน และงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ

2.1.2 บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์การศึกษาปฐมวัย ได้แก่ หัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) หัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัยมีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐาน หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และคุณสมบัติ ดังนี้

1.1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย หรือปริญญาอื่นที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรองและมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

1.2) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

1.3) มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

1.4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

1.5) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

1.6) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิด ที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

1.7) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

2) ผู้ดูแลเด็ก มีวุฒิการศึกษาตามที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยมีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานทั่วไป หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และควรมีคุณสมบัติดังนี้

2.1) มีคุณสมบัติและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

2.2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

2.3) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

2.4) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

2.5) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

2.6) มีระดับวุฒิภาวะ และบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความรัก ความอ่อนโยน เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม

2.7) เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุชุม เยือกเย็น และมีความขยันอดทน

2.8) มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.1.3 ผู้ประกอบอาหารมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้ มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้น วุฒิการศึกษา ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ และควรเป็นผู้มีความรู้เรื่อง โภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

2.1.4 ผู้ทำความสะอาดมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้ มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้น วุฒิการศึกษา ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ

2.2 คำนับทบาทหน้าที่

2.2.1 ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) สำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย

2) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยตามความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล สถานที่ และฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น

3) จัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย รวมทั้งจัดทำข้อบัญญัติขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

4) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย

5) จัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย

6) กำหนดแผนปฏิบัติการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัยทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

7) ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.2.2 หัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัย ควรมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากร และการดำเนินงานภายในศูนย์การศึกษาปฐมวัย ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และด้วยความเรียบร้อย เกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด

2.2.3 ผู้ดูแลเด็ก ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโตมีพัฒนาการทุกด้านตามวัย

2) ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อมๆ กัน โดยให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งของ และผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น การลงมือกระทำ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูด และกิริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก

3) สังเกต และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อจะให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขได้ทันที่

4) จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ให้สะอาด มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

5) ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว เพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง

6) มีการพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนี้

6.1) การพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการ และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้ การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลง

ด้านความรู้ และเทคโนโลยีโดยอาศัยสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การศึกษาดูงาน ศูนย์การศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการจัดตั้งชมรม เครือข่ายสำหรับผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ดูแลเด็ก

6.2) การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ เช่น การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และจริยธรรม โดยเน้นการพัฒนาตนเอง การรู้จักตนเอง และผู้อื่น การสื่อสารและการปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลง

7) รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงานเพื่อ สนับสนุนการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และแหล่งข้อมูลต่างๆ ในชุมชน ดังนี้

7.1) หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชนกรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนา สังคมและสวัสดิการ) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัย ราชภัฏ) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต) กระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) กระทรวงกลาโหม (กองทัพเรือ) เป็นต้น

7.2) องค์กรเอกชน สมาคม และมูลนิธิต่างๆ เช่น สมาคม วาย ดับเบิลยูซี เอ มูลนิธิเด็กก่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน ซี ซี เอฟ ในประเทศ ไทยสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (สอจดย.) องค์การยูนิเซฟ เซฟเดอะчилเดรน ยู เอส เอ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิดวงประทีป เป็นต้น

7.3) แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล สถานรับ เลี้ยงเด็กในนิคมต่างๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์การศึกษาปฐมวัยต่างๆ โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชน ศูนย์สื่อประจำหมู่บ้านของ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์สงเคราะห์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กรุงเทพมหานคร) ข้าราชการครู หรือข้าราชการอื่นๆซึ่งเป็นผู้ ทรงความรู้ หรือที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น

2.2.4 ผู้ประกอบอาหาร ควรมีบทบาทหน้าที่ในการประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะถูกอนามัย และโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การจัดสถานที่เตรียมและปรุงอาหาร จัดเครื่องสุขภัณฑ์เครื่องครัวสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ

2.2.5 ผู้ทำความสะอาด ควรมีบทบาทหน้าที่ในการทำความสะอาด ดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งภายใน และภายนอกอาคารศูนย์การศึกษาปฐมวัย

2.3 ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ

2.3.1 ศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาปฐมวัย ซึ่งได้แก่บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม โดยจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัยทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ โดยตำแหน่ง

2.3.2 ศูนย์การศึกษาปฐมวัยบริหารจัดการ โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ มีนายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย เป็นประธาน ยกเว้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้เจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นประธาน

2.3.3 การบริหารงบประมาณและการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

2.3.4 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประเมินผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ในด้านความรู้ความสามารถให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย กำหนดและเสนอผลการประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาคัดเลือกต่อไป

3. มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

3.1 ด้านอาคารสถานที่

3.1.1 ที่ตั้ง

สถานที่ตั้งศูนย์การศึกษาปฐมวัย ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ได้แก่ บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษมลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะอุบัติเหตุต่าง ๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

3.1.2 จำนวนชั้นของอาคาร

ตัวอาคารศูนย์การศึกษาปฐมวัยควรมีจำนวนชั้น ไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้นหากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม และความสูงของตัวห้อง ไม่ควรมีน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

3.1.3 ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่าง

ทางเข้า - ออกจากตัวอาคาร ต้องมีความเหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายเด็ก ออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใดๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า-ออก 2 ทาง และแต่ละทางนั้น ควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

3.1.4 ประตู-หน้าต่าง

ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีมีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง และความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80.00เซนติเมตร นับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้าง และชัดเจนนอกจากนี้บริเวณประตู-หน้าต่าง ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

3.1.5 พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วยโดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะหรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1) บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลักอากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็กมีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

1.1) จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดภัย โปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

1.2) อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ มีความสะอาด โดยนำไปซักฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.3) จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียนหรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

1.4) หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่างๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

2) บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือการอ่านหนังสือ เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่โล่งหรือเปียกต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์ หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

3) บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลักมีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

4) บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลผู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

5) บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวก และความปลอดภัยเป็นหลัก

6) บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก และพื้นไม่ลื่น

7) ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่งต่อเด็ก 10 – 12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่าย

มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือ กุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรถูกปิดจากห้องพัฒนาเด็กหากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้ว ให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก

8) ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอนคำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

9) บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร โดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน 1.5.10 บันไดควรมีความกว้างแต่ละช่วง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นมีราวและลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเดี่ยวเหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.1 ภายในอาคาร

1) แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้องเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา เป็นต้น ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

2) เสียง เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป (ระหว่าง 60 – 80 เดซิเบล) อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

3) การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณ โรงงานที่มีมลพิษต้องติดเครื่องฟอกอากาศ และมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

4) สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่น และไม่ชื้นแฉะ ควรเป็นพื้นไม้หรือปูด้วยวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

3.2.2 ภายนอกอาคาร

- 1) รั้ว ความมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้าง ไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร
- 2) สภาพแวดล้อม และมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฟุ่มละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสมไม่ปล่อยให้เป็นที่แหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน
- 3) พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่นๆ ได้ก็ควรปรับใช้ ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็ก ในสถานที่อื่นๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัด หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็กปฐมวัย มีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน
- 4) ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่ง ไม่น้อยกว่า 70.00เซนติเมตร นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานที่ปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

3.3 ด้านความปลอดภัย

3.3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

- 1) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร
- 2) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร
- 3) ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมีฝาปิดครอบเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง
- 4) หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคม
- 5) จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก
- 6) ใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ - ห้องส้วม และเก็บสารจำพวกเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

7) ไม่มีหมุม หรือบ่อน้ำที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณ โดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

8) มีระบบการล็อกประตูในการเข้า - ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่ เปิด - ปิดได้ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมี ประตูเปิด - ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

9) ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

10) มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรงมั่นคงสำหรับวัสดุ อุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พื้นมือเด็ก

11) เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก ปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

3.3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

- 1) มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง
- 2) มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นการป้องกัน อุบัติภัย และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก
- 3) มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจหน่วย ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาลไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาล ติดประจำไว้ในที่เปิดเผย
- 4) มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้กรณีต้องพา เด็กไปพบแพทย์

4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การศึกษาในศูนย์การศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาไปพร้อมๆ กันเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน ดังนี้

4.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

4.1.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธ์กัน

- 4.1.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- 4.1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- 4.1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ คนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

กาย

- 4.1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 4.1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
- 4.1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 4.1.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 4.1.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 4.1.11 มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
- 4.1.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

4.2 คุณลักษณะตามวัย

เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กมี ดังนี้

4.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

อายุ 3 ปี ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ใช้กรรไกรมือเดียวได้ เป็นต้น

อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองเดินขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย เป็นต้น

อายุ 5 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง ขี่จักรยาน - ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปตามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้ก้านเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตีกระดาษผูกเชือก ร่องเท้า

4.2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยง เป็นต้น

อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ต้องการให้มีคนฟัง สนใจ เป็นต้น

อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่นยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง เป็นต้น

4.2.3 พัฒนาการด้านสังคม

อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้รู้จักรอคอย เป็นต้น

อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเองไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง แบ่งของให้คนอื่นเก็บของเล่นเข้าที่ได้ เป็นต้น

อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

4.2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

อายุ 3 ปี ได้แก่ สืบหาสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกัน และต่างกันได้ บอกชื่อของตนเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาสนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองต่างๆ และแสดงท่าเลียนแบบได้รู้จักใช้คำถาม "อะไร" สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ เป็นต้น

อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะสนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง สร้างผลงานตามความคิดตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นรู้จักใช้คำถาม "ทำไม" เป็นต้น

อายุ 5 ปี ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จัดหมวดหมู่สิ่งของได้บอกชื่อ - สกุล อายุตนเองได้พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองสนทนาโต้ตอบ - เล่าเรื่องได้ สร้างผลงานตามความคิดตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นเริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นามธรรมนับปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นต้น

4.3 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ทักษะคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

4.3.1 หลักการจัดประสบการณ์

1) จัดประสบการณ์การเล่น และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่าง
ต่อเนื่อง

2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่าง
บุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่ง
ของการจัดประสบการณ์

5) ให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

4.3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

1) จัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิ
ภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2) จัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือเด็กได้ลงมือ
กระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ เคลื่อนไหว ตำรวจ เล่น สังเกตสืบค้นทดลอง และ
คิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการคือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการ
เรียนรู้

4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและ
นำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะ
ต่าง ๆ กัน

6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน
ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
อย่างต่อเนื่อง

8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่วางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นใน
สภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน
สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

10) จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

4.4 การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไรเมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

4.4.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุมการเล่นกลางแจ้ง ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

4.4.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันมีความครอบคลุมดังต่อไปนี้

1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกายหยิบจับช้อนส้อมใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร ฟู่กัน ดินเหนียว

3) การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเองรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับ

ถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4) การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

5) การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกตจำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่ง ข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษาสถานประกอบการที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่าง หลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

6) การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มี ความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษา ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัวโดยใช้ กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่างๆ

4.5 โภชนาการสำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กตามพัฒนาการควรส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ดังตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 โภชนาการสำหรับเด็กสารอาหารครบ 5 หมู่

หมู่อาหาร	อาหาร	ประโยชน์
หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์	ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่างๆ เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ กุ้ง ปลา เครื่องใน เช่น ตับ ปอด หัวใจ ไข่ต่างๆ ถั่วเมล็ดแห้ง ต่างๆ เช่น ถั่ว เหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง และอาหารที่ทำจากถั่ว นมและผลิตภัณฑ์จากนม	ช่วยเสริมสร้าง และซ่อมแซมร่างกาย ส่วนที่สึกหรอ เครื่องในช่วยสร้างและบำรุงโลหิตนมช่วยสร้างกระดูก และฟัน เนื้อสัตว์ประเภทอาหารทะเลช่วยป้องกันโรคคอพอกเด็กอยู่ในวัยเจริญเติบโตต้องการอาหารหมู่นี้มาก
หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง	ได้แก่ ข้าวต่างๆ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว แป้งต่างๆ เช่น แป้งข้าวเจ้า และอาหารที่ทำจากแป้ง เช่น ก๋วยเตี๋ยว บะหมี่ ขนมจีน หัวเผือก และมัน ต่าง ๆ	ให้กำลังงาน และความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีแรงเคลื่อนไหวทำงานได้
หมู่ที่ 3 ผักใบเขียว เหลือง	ได้แก่ ผักใบเขียวเหลืองและผักเป็นหัวต่างๆ เช่น ผักบุ้ง คะน้า ตำลึง ฟักทอง กะหล่ำปลี มะเขือต่าง ๆ	บำรุงสุขภาพให้แข็งแรง บำรุงผิวหนัง นัยน์ตา เหงือกและฟัน สร้างและบำรุงโลหิต ช่วยให้ร่างกายใช้ประโยชน์จากอาหารอื่น ได้เต็มที่ และมีเส้นใยเป็นกาก ช่วยให้การขับถ่ายสะดวก
หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่าง ๆ	ได้แก่ ผลไม้สดต่าง ๆ เช่น มะละกอ กล้วย ส้ม มะม่วง ฝรั่ง สับปะรด	ช่วยบำรุงสุขภาพ และป้องกันโรคต่างๆ ช่วยให้ร่างกายสดชื่น บำรุงสุขภาพของผิวหนังนัยน์ตา เหงือกและฟัน
หมู่ที่ 5 ไขมันจาก สัตว์และพืช	ได้แก่ ไขมันจากสัตว์ เช่น มันหมู มันไก่ ไขมันจากพืช เช่น น้ำมันถั่ว น้ำมันงา กะทิ	อาหารหมู่นี้ให้พลังงานสูง และให้ความอบอุ่นแก่ร่างกายทำให้มีกำลังเคลื่อนไหวทำงานได้ เป็นตัวช่วยละลายวิตามินหลายชนิดเพื่อการดูดซึมและนำไปใช้ประโยชน์

5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มี การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พัฒนาระหว่างชุมชน ในการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกัน ทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็น ไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการ ใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาปฐมวัยเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย ที่จะทำให้มีการสานเสริม การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม จนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของ การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์การศึกษาปฐมวัยไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ภายใต้ทักษะ การบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัย ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ให้ก้าวหน้าต่อไป บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ การศึกษาปฐมวัย ได้ดังนี้

5.1 ด้านวิชาการ

5.1.1 ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่าง ๆ

ตามแผนพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย

5.1.2 ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่ง เรียนรู้นอกสถาน ที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ให้กับ ผู้ปกครองและครู

5.1.3 ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ภายในศูนย์การศึกษาปฐมวัย

5.1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในชุมชน ท้องถิ่น
ทราบอย่างทั่วถึง

5.2 ด้านอาคารสถานที่

5.2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

5.2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์

การศึกษาปฐมวัย

5.3 ด้านงบประมาณ

ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรม
ศึกษา เรียนรู้ นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการดำเนินงานศูนย์
การศึกษาปฐมวัย

5.4 ด้านบุคลากร

5.4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานและการพัฒนา
บุคลากรศูนย์การศึกษาปฐมวัย

5.4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัยเด็ก
ปฐมวัยภายในศูนย์การศึกษาปฐมวัย

5.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ศูนย์การศึกษาปฐมวัยจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนได้ ดังนี้

5.5.1 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

5.5.2 จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง

5.5.3 จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง

5.5.4 จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง

5.5.5 จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ

5.5.6 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงาน

เด็ก

5.5.7 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ

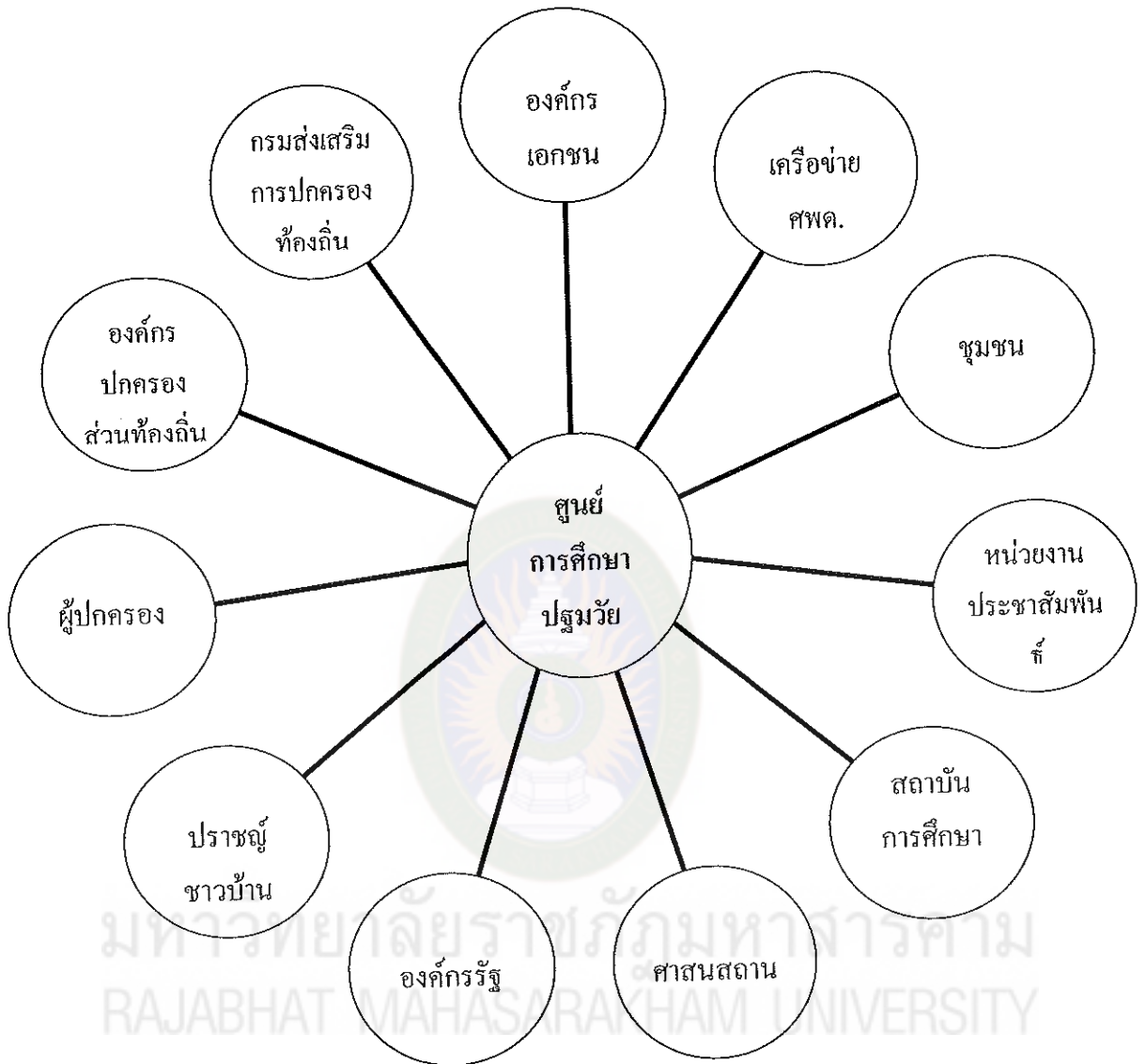
5.5.8 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ

5.5.9 ศูนย์การศึกษาปฐมวัยให้บริการชุมชน เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์
บุคลากร และอื่น ๆ การให้บริการของศูนย์การศึกษาปฐมวัยที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู
การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์การศึกษาปฐมวัยสามารถเป็น
แหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชนได้ ดังนี้

- 1) ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์การศึกษาปฐมวัย สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน หรือประชาชนภายใน ท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
- 2) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ศูนย์การศึกษาปฐมวัย สามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือประชาชน
- 3) ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาปฐมวัย สามารถให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชน ในการค้นคว้า ศึกษา ต่าง ๆ
- 4) ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน ศูนย์การศึกษาปฐมวัย สามารถให้บริการแก่ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้า ศูนย์การศึกษาปฐมวัย หรือครูผู้ดูแลเด็ก เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก ปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย
- 5) ด้านการให้บริการสาธารณะ ศูนย์การศึกษาปฐมวัย สามารถมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน หรือประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 6) การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์การศึกษาปฐมวัยจากชุมชน
 - 6.1) การสนับสนุนวัสดุ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์การศึกษาปฐมวัยในด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอน และ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น
 - 6.2) บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ชุมชน สามารถบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์การศึกษาปฐมวัยได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 6.3) ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือจากเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานต่าง ๆ ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์การศึกษาปฐมวัย โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในศูนย์การศึกษาปฐมวัย หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อ ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 6.4) ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย ภายในศูนย์การศึกษาปฐมวัยได้โดยให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนต่าง ๆ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จาก สถานที่จริง

ตารางที่ 6 ตัวอย่างกิจกรรมที่ศูนย์การศึกษาปฐมวัยมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองและทุกภาคส่วน

ตัวอย่างกิจกรรมที่ศูนย์การศึกษาปฐมวัยสามารถมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองและทุกภาคส่วน		
ว/ด/ป	กิจกรรม / งาน / โครงการ	ผู้รับผิดชอบ
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาปฐมวัย 2. ปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน 3. แจกอุปกรณ์การเรียน 4. จัดกิจกรรมมอบตัวเป็นศิษย์ 5. จัดกิจกรรม Back to School (กิจกรรมรับนักเรียนสู่ศูนย์การศึกษาปฐมวัย) 6. กิจกรรมวันสำคัญของชาติ เช่น วันแม่ วันพ่อ วันเด็ก 7. จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วัน มาฆบูชา 8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ 9. จัดกิจกรรมวัดปีดภาคเรียน 10. จัดนิทรรศการวิชาการ เช่น สัปดาห์วิชาการ การประกวด ผลงาน 11. จัดกิจกรรมรณรงค์ใน โอกาสต่าง ๆ 12. จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬานักเรียนศูนย์การศึกษาปฐมวัย 13. จัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์การศึกษาปฐมวัย 14. จัดกิจกรรมเชิดชู “คนดี คนเก่ง” 15. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน 16. โครงการสานสายใยรัก เช่น เล่านิทาน อ่านและเล่นกับลูก 17. โครงการรีไซเคิล ครอบครัวธรรมชาติเพื่อสื่อสร้างสรรค์ 18. โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง 19. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การออมทรัพย์ การปลูกผัก สวนครัว 20. โครงการรักษ์ภาษาไทยกับวัยละอ่อน 	

แผนภาพที่ 2 กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม

ในการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย ได้แก่

1. ร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย
2. ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย
3. ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัย

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่าง ครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์การศึกษาปฐมวัย องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งใน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนว ทางการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 วัตถุประสงค์

6.1.1 เพื่อให้ศูนย์การศึกษาปฐมวัยเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6.1.2 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัยให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6.1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.1.4 เปิด โอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6.2 แนวทางปฏิบัติงาน

6.2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์การศึกษาปฐมวัย ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือ ในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย

6.2.2 จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

6.2.3 ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดพิจารณาเห็นชอบ

6.2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์การศึกษาปฐมวัย

6.2.5 ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

6.2.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้น

สังกัด

หมายเหตุ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปรับรูปแบบ และกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือได้ตาม บริบทของแต่ละท้องถิ่น

6.3 การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.3.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณและการ พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

6.3.2 ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

6.3.2 ประเมินผลการพัฒนา

6.3.4 สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์การศึกษาปฐมวัย มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

6.4 การจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ

6.4.1 ชั้นการวางแผน

1) วางแผนงานในการสร้างเครือข่าย

2) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.1) องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ

2.3) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

2.4) สถานีอนามัย

2.5) โรงพยาบาล

2.6) ศาสนสถาน

2.7) สถาบันการศึกษาต่าง ๆ

2.8) ชมรม/สมาคม ต่าง ๆ

3) ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่าย

4) จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็น

ทีมงานพร้อม กำหนดภารกิจหน้าที่ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัย และกิจกรรมต่าง ๆ โดยทีมงานควรประกอบด้วย

4.1) ผู้นำเครือข่าย

4.2) หัวหน้าศูนย์ฯ

4.3) ผู้ดูแลเด็กดีเด่น

4.4) ครูผู้ดูแลเด็ก

- 4.5) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
- 4.6) เจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยในพื้นที่
- 4.7) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่
- 4.8) ภูมิปัญญาในพื้นที่
- 4.9) ผู้ปกครอง
- 4.10) ผู้นำทางศาสนา
- 5) วางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น
 - 5.1) จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็ก
 - 5.2) ศึกษาดูงาน
 - 5.3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 5.4) นิเทศศูนย์การศึกษาปฐมวัย
- 6.4.2) ขั้นปฏิบัติงานตามแผน
- 6.4.3) ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน
 - 1) ประเมินผลการดำเนินงานในรอบปี ของแต่ละฝ่ายแต่ละทีมงานที่แบ่งภาระงานไว้
 - 2) รวบรวมผลการประเมิน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข เพื่อเสนอทีมงาน คณะทำงาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6.4.4) ขั้นปรับปรุงและพัฒนา

นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการสร้างเครือข่าย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 : 1 - 35)

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นจะกล่าวถึงความคิดเห็น องค์ประกอบ ความสำคัญ ปัจจัยที่มีอิทธิพล และการวัดความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2. ทักษะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

นพมาศ ชีระเวทิน (2539 : 2) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้สังเกตและวัดได้จากคนแต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเข้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 : 78) กล่าวว่าความคิดเห็นหมายถึงการแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อหรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคลดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

สุชา จันท์ธรม (2520 : 32) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า หรือทักษะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะและความคิดย่อมได้รับอิทธิพลของทัศนคติ

วิสและแดนเนียล (Wit and Daniel. 1967 : 593) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกทางด้านเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุปหรือการลงนามความคิดเห็น โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่

มอร์แกนและคิง (Morgan and King. 1971 : 750) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการยอมรับในคำพูดที่เกิดขึ้น โดยทัศนคติ

สรุป ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ด้วยการพูดหรือการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมซึ่งอาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นได้ ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

2. ประเภทของความคิดเห็น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

อุทัย หิรัญโต (2543 : 80-81) ให้ความเห็นว่าไว้ความคิดเห็นของคนมีหลายระดับคืออย่างผิวเผินก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้นเป็นความเห็นอย่างลึกซึ้งและติดตัวไปเป็นเวลานานและความเห็นทั่ว ๆ ไปไม่เฉพาะอย่างและมีอยู่เป็นระยะเวลาอันสั้นเรียกว่า

Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอต่อการพิสูจน์มีความรู้แห่งอารมณ์น้อยและเกิดขึ้นได้ง่ายแต่ก็สลายตัวเร็ว

นพมาศ วีระเวทิน (2539 : 62-63) ได้จำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. การคิดประเภทสัมพันธ์ (Associative Thinking)
 - 1.1 การสร้างวิมานในอากาศ (Day Dreaming)
 - 1.2 การฝัน (Night Dreaming)
 - 1.3 การคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Autistic Thinking)
 - 1.4 การคิดที่เป็นอิสระ (Free Association)
 - 1.5 การคิดที่ถูกควบคุม (Control Association)
2. การคิดโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Directed Thinking)
 - 2.1 การคิดเชิงวิจารณ์ (Critical Thinking)
 - 2.2 การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

สรุป ความคิดเห็นมี 2 ประเภทคือ ประเภทที่หนึ่งคือความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติ ได้แก่ความคิดเห็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ประเภทที่สองคือความเห็นทั่ว ๆ ไป ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว ความคิดเห็นที่เป็นอิสระ ความคิดเห็นจากความรู้อ ความเข้าใจ

3. ความคิดเห็นมีองค์ประกอบที่สำคัญ อยู่ 3 ประการ คือ

3.1 องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive Component) คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความคิด และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) ที่มีต่อบุคคล และเหตุการณ์ คือ สภาพทางอารมณ์ที่เป็นความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ รัก ไม่รัก กลัว ไม่พอใจ เป็นต้น

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ แนวโน้มของบุคคลที่แสดงถึงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในวิถีทางเข้าหา หรือถอยหนี ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นมีความรู้สึกนึกคิดติดต่อสิ่งเร้าในลักษณะใด (สุพัตรา สุภาพ. 2545 : 30)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความคิดเห็น ประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านความคิด องค์ประกอบด้านความรู้สึกที่มีต่อกลุ่มคน และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม

4. ความสำคัญของความคิดเห็น

ความคิดเห็นมีส่วนสำคัญต่อการแสดงออกมา ซึ่งบุคลิกภาพของบุคคลโดยมีความสำคัญดังนี้

เฟลด์แมน (Feldman. 1971 : 53) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษา ความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมา โดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วยเพราะ จะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

เบส (Best. 1977 : 169) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็น ศึกษาความรู้สึกของบุคคลที่มี ต่อสิ่งหนึ่งซึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมา โดยคำพูด การเขียน การสำรวจ ความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ เพราะจะทำให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย อย่างแท้จริงแล้ว ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชน เผยแพร่โครงการและการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนต่อโครงการที่จะเกิดผลคือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความ ต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง อันเป็นสิ่งแวดลอมทางสังคมที่จะใช้ประเมินค่าโครงการและทำให้เกิด ความรู้สึกในการเข้ามามีส่วนทำให้ไม่เกิดการต่อต้าน เนื่องจากสาธารณชนเกิดสำนึกในการเป็น เจ้าของและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความคิดเห็นของบุคคลสามารถวัดได้หลายวิธีและวิธีที่ ใช้กัน โดยทั่วไปคือ การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เบสได้เสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดในการที่ จะอธิบายความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความคิดเห็นออกมา ในลักษณะเช่นไร และจะได้ทำตามความคิดเห็นนั้นได้ (สุพัตรา สุภาพ. 2545 : 10)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของความคิดเห็น เป็นการสำรวจ ศึกษาความรู้สึก ความรู้สึกของ บุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง โดยคำพูด การเขียน การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน นโยบายต่าง ๆ ความคิดเห็นของบุคคลสามารถวัดได้หลายวิธี และวิธีที่ใช้กัน โดยทั่วไปคือการใช้ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

5. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

สุชา จันทรเอน และสุรางค์ จันทรเอน (2520 : 19) ความคิดเห็นเป็นการแสดง ความรู้สึกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูด การเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการ พิจารณา ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากมีหลักฐานข้อเท็จจริงปรากฏ

นพมาศ ชีระเวทิน (2539 : 11) ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับค่านิยมและทัศนคติ โดยที่ต่างกันก็เป็นเรื่องรวมเกี่ยวข้องกับ ชีวิตที่มีจุดเริ่มต้นจากเรื่องของค่านิยมและทัศนคติ โดยที่ต่างกันก็เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับชีวิตที่มี จุดเริ่มต้นจากเรื่องของค่านิยมซึ่งเป็นเรื่องรวมที่แคบที่สุดคือ เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงเรื่องใด

เรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น ความคิดเห็นอาจจะเป็นผลมาจากทัศนคติของบุคคลเช่น การมีทัศนคติในการพัฒนาชนบท เป็นต้น

นอกจากนี้ความคิดเห็นของบุคคลยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลอีกด้วย คุณสมบัติดังกล่าว เช่น พื้นความรู้ที่มีอยู่ ประสบการณ์ในเรื่องการทำงาน รวมไปถึงการติดต่อสื่อสารกันในระหว่างบุคคล นับว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มที่ความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้เป็นกระบวนการทางสังคม กรณีที่ได้รับการศึกษาเป็นเวลานานหลายปีที่จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

6. สิ่งที่มีอิทธิพลทำให้เกิดความคิดเห็นแตกต่างกัน

6.1 การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สำคัญ

6.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกับกลุ่มและสังคมนั้น ๆ กลุ่มมีส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้

6.3 ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากว้างการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล

6.4 สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคลเพราะว่าจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดเห็นทั้งในทางบวกและด้านลบ

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคล ซึ่งความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับค่านิยม ทัศนคติ และคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคลเช่น ความรู้สึกที่มีอยู่ ประสบการณ์ในการทำงานรวมถึงการติดต่อสื่อสารกันในระหว่างบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ฮอลโลเวย์ (Williamson V. Holloway. 1951 : 103) กล่าวว่า การปกครองตนเองของท้องถิ่น” หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

ร็อบสัน (William A. Robson. 1953 : 574) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มาจกนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะ

องค์การปกครองท้องถิ่นมีประชุมนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และมีองค์การที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

วิต (Daniel Wit, 1967 : 21) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์การอื่นมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2540 : 30) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครอง โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน

อุทัย หิรัญโต (2543 : 2) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของคน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วนทั้งนี้ มีความเป็นอิสระในการบริหาร

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า “การปกครองท้องถิ่น” ข้างต้น พอสรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้นและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

2. หลักการปกครองท้องถิ่น

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2539 : 45) ได้กล่าวถึงหลักการปกครองท้องถิ่นไว้อย่างละเอียดสรุปได้ว่า

2.1 การปกครอง หมายถึง การปกครองชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นไทย แบ่งการปกครองกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 การปกครองท้องถิ่น องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควรที่ไม่สมเจตนาารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองนั้นก็กลายเป็นรัฐบาลไปโดยเอง เป็นผลเสียดต่อความมั่นคงของรัฐบาลกลาง อำนาจของท้องถิ่นมีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญ และความสามารถของประชาชนในการพิจารณาการกระจายอำนาจในหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม

2.3 องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal right) ที่จะดำเนินการปกครองตนเองสิทธิตามกฎหมายแบ่งออกได้ สองประเภท คือ องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล ข้อบังคับตำบล เป็นต้น และสิทธิในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารธุรกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

2.4 มีองค์การที่จำเป็น (Necessary organization) ในการปกครองตนเอง องค์การที่ว่าจำเป็นของท้องถิ่นแบ่งออกเป็นสองฝ่าย คือ องค์การฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะกรรมการบริหาร และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

2.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนแนวคิดที่ว่าประชาชน ในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหา และวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง องค์การปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่น ซึ่งมุ่งเน้นในการที่ประชาชนสามารถเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบ และกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

3. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อรรถัย กัทผล (2545 : 187) องค์การปกครองท้องถิ่นถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการบริการสาธารณะแก่ประชาชนที่มาจากหลักการกระจายอำนาจภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งการที่ท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้นั้นต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ประการ

3.1 มีการกำหนดพื้นที่หรือชุมชนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบให้ชัดเจน

3.2 มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีจากประชาชน โดยมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารในเขตความรับผิดชอบ

3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการปกครองตนเองของการปกครองท้องถิ่น

3.4 มีการโอนอำนาจหน้าที่ที่หลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อให้การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

3.5 มีความเป็นอิสระในการบริหาร โดยมีฐานะทางกฎหมายมีอำนาจในการหารายได้ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายมีแหล่งรายได้และบุคลากร

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อย่อเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 โดยยกฐานะจากสภาตำบล ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ให้จัดตั้งเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเรียกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด มีรายได้และมีทรัพย์สินเป็นของตนเอง (โกวิท พวงงาม. 2548 : 24)

5. โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหารตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล)

5.1 สภากงศ์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ประกอบด้วย สมาชิกสภาองศ์การ
บริหารส่วนตำบล ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองศ์การบริหารส่วน
ตำบลนั้น จำนวนอย่างน้อยที่สุด ๖ คน แต่จะมีจำนวนมากเพียงใดขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้านในเขต ตาม
หลักเกณฑ์ดังนี้ ถ้าองศ์การบริหารส่วนตำบลมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองศ์การบริหารส่วนตำบลได้
6 คน และถ้าองศ์การบริหารส่วนตำบลมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองศ์การบริหารส่วนตำบล
หมู่บ้านละ 3 คน ประธานสภาองศ์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองศ์การบริหารส่วน
ตำบลเลือกมาจากโดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองศ์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่
ของสภาองศ์การบริหารส่วนตำบล

5.1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ
องศ์การบริหารส่วนตำบล

5.1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณ
รายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและ
แผนพัฒนาตำบลและกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

5.2 คณะผู้บริหารองศ์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองศ์การบริหารส่วน
ตำบลหนึ่งคน และรองนายกองศ์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน แล้วเสนอให้นายอำเภอเป็นผู้
แต่งตั้ง คณะผู้บริหารขององศ์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ 4 ประการ ดังนี้

5.2.1 บริหารกิจการขององศ์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ
ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององศ์การบริหารส่วนตำบลต่อ
สภาองศ์การบริหารส่วนตำบล

5.2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภา
องศ์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

5.2.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองศ์การบริหารส่วนตำบล
ทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

5.2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

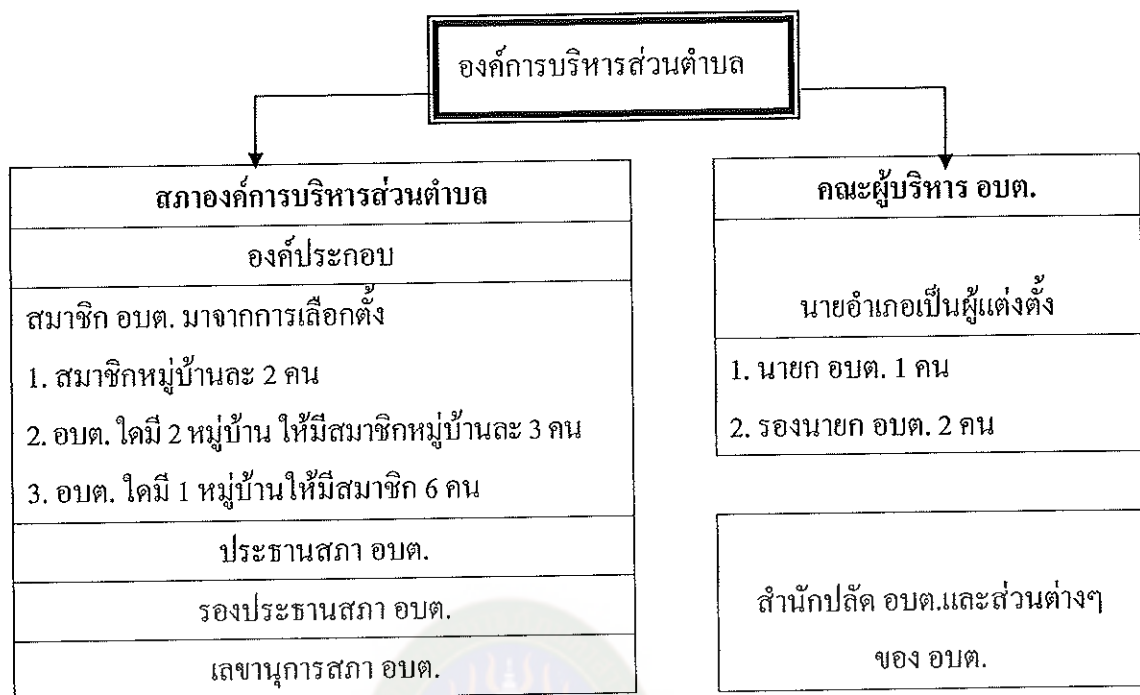
6. โครงสร้างองศ์กรขององศ์การบริหารส่วนตำบล

องศ์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างองศ์กร ดังนี้

6.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ สารบรรณ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำร่างข้อบังคับ งานประชุมสภาฯ การจัดทำทะเบียนสมาชิก อบต. คณะกรรมการบริหาร งานเลือกตั้ง การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การให้คำปรึกษาเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบ การปกครอง บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง การบริหารงานบุคคลของ อบต. ทั้งหมด การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่างๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

6.2 ส่วนการคลัง มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและทะเบียนรับ - จ่ายเงินทุกประเภท งานเกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน การฝากเงิน การตรวจเงิน อบต. รวบรวมสถิติเงินได้ประเภทต่างๆ การเบิกตัดปี การขยายเวลาเบิกจ่ายงบประมาณ การหักภาษีและนำส่ง รายงานเงินคงเหลือประจำ การรับและจ่ายขาดเงินสะสมของ อบต. การยืมเงินทศรองราชการ การจัดหาผลประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างและทรัพย์สิน ตรวจสอบงานของจังหวัดและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน การเร่งรัดใบสำคัญและเงินยืมค้างชำระ การจัดเก็บภาษี การประเมินภาษี การเร่งรัดจัดเก็บรายได้ การพัฒนารายได้ การออกใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

6.3 ส่วนโยธา มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการสำรวจออกแบบและจัดทำโครงการใช้จ่ายเงินของ อบต. การอนุมัติเพื่อดำเนินการตาม โครงการที่ตั้งจ่ายจากเงินรายได้ของ อบต. งานบำรุง ซ่อม และจัดทำทะเบียน สิ่งก่อสร้างที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต. การให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ และการออกแบบก่อสร้างแก่ อบต. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง งานควบคุมอาคาร การดูแลควบคุมรักษาซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

แผนภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546

7. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

7.1 บุคลากรฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จำนวนอย่างน้อยที่สุด 6 คน แต่จะมีจำนวนมากเพียงใดขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้านในเขต ตามหลักเกณฑ์ดังนี้ ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลไคมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 3 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกมาจาก โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

7.2 บุคลากรฝ่ายคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน แล้วเสนอให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง

7.3 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

7.3.1 พนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้ง

7.3.2 ลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

7.3.3 ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลร้องขอให้ไปดำรงตำแหน่งหรือไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราว

8. ภารกิจและหน้าที่ที่ต้องทำในองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ.2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ.2542) พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66) มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้ (ธีรพล อรุณะกสิกรและคณะ. 2539 : 70)

1. จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
 2. การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
 7. คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
- มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขต อบต. ตามมาตรา 68 ดังนี้
1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
 2. ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
 3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
 5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
 6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
 8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ สาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้ (คณะกรรมการ กระจายอำนาจ, สำนักงาน. 2546 : 4)

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรค และการก่อสร้างอื่นๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มี และควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์

23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรง
มหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ

24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดลอม

25. การผังเมือง

26. การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร

27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

28. การควบคุมอาคาร

29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษา
ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

31. กิจอื่นใด ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ
ประกาศกำหนด

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเรื่องการจัดสรรภาษีและอากร โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วน
ตำบลมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและเงินรายได้ดังนี้

1. ภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน

2. ภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่

3. ภาษีป้ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย

4. ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่ได้รับการจัดสรรในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับการ

จัดสรรตาม มาตรา 24 (3) และมาตรา 25 (6) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้
หักส่วนที่ต้องจ่ายคืน แล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

5. ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตรา
ซึ่งเมื่อรวมกับ อัตราตามมาตรา 24 (4) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วน
ที่ต้องจ่ายคืนแล้ว โดย เป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

6. ภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ภาษีสุราตามกฎหมายว่า
ด้วยสุรา และค่า แสตนปียาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตเทศบาล เมืองพัทยา
และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละสามสิบของ
อัตราภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บ และให้ถือเป็นภาษีและค่าแสตนปีตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพสามิตที่จะจัดเก็บ

7. ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ รวมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อนตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

8. ภาษีการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

9. ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

10. อากาศการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์

11. อากรังนกก็แอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากรังนกก็แอ่น

12. ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่หลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐ ในอัตราร้อยละสี่สิบแล้ว ดังต่อไปนี้

12.1 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามประธานบัตร ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

12.2 องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่อยู่ภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามประธานบัตร ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

12.3 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

13. ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมหลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐในอัตราร้อยละสี่สิบแล้ว ดังต่อไปนี้

13.1 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามสัมปทาน ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

13.2 องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่อยู่ภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามสัมปทานให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

13.3 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสี่สิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

14. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่มีทุนทรัพย์ภายในเขต ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

15. ค่าธรรมเนียมสนามบินตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามอัตราและวิธีการที่ คณะกรรมการกำหนด

16. ค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตรามากเกินร้อยละสี่สิบของ ค่าธรรมเนียมที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

- 16.1 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน
- 16.2 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน
17. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าของหน้าที่ดำเนินการภายในเขตท้องถิ่นนั้นๆ และให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ในกรณีกฎหมายกำหนดให้เทศบาลเป็นผู้จัดเก็บค่าธรรมเนียมค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ให้นำรายได้มาแบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ภายในเขตจังหวัดตามที่คณะกรรมการกำหนด
18. ค่าใช้น้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล ทั้งนี้ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่คณะกรรมการกำหนด
19. ค่าธรรมเนียมใดๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่จัดให้มีขึ้น
20. รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์กรการบริหารส่วนตำบล
- การกำหนดรายได้ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายรับดังต่อไปนี้
- 20.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 20.2 รายได้จากสาธารณูปโภค
- 20.3 รายได้จากการพาณิชย์และการทำกิจการ ไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่น หรือจาก สหการ
- 20.4 ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่นใดตามที่กฎหมาย บัญญัติไว้ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 20.5 ค่าบริการ
- 20.6 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- 20.7 เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์กรต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ
- 20.8 รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร
- 20.9 เงินกู้จากต่างประเทศ ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ
- 20.10 เงินกู้จากต่างประเทศ องค์กรต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ
- 20.11 เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 20.12 เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน

20.13 รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือรายได้จากทรัพย์สินของ
รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งหา กำไรในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

9. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

9.1 นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม
กฎหมาย

9.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำการ
การฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

9.3 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งหมดหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
เห็นว่าการกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

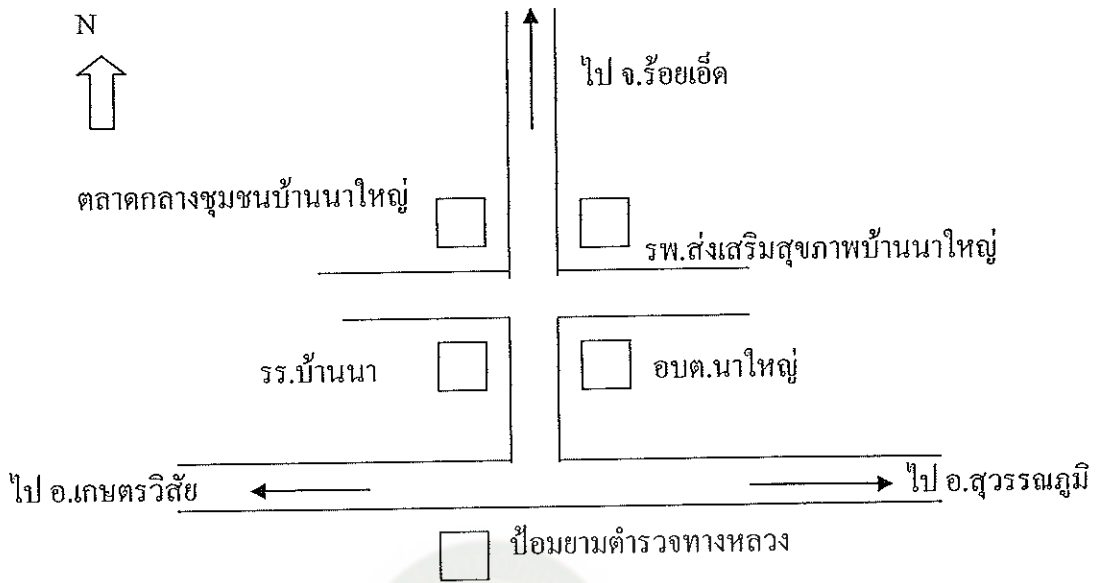
สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่

องค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ด 41 กิโลเมตรแบ่งเขต
การปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมด 34.1 ตารางกิโลเมตร หรือ 21,317 ไร่
(องค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่, สำนักปลัด. 2553 : 3)

1. อาณาเขต

อาณาเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่
ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 41 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 512 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับ
ตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลคอกไม้
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลหัวโทน, ตำบลน้ำคำ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เทศบาลตำบลหินกอง

แผนภาพที่ 4 แสดงแผนที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ

จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา : ส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2. จำนวนประชากร

จากการสำรวจครั้งสุดท้ายขององค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ณ วันที่ 30 เดือนกันยายน 2555 จำนวนประชากรทั้งหมด 8,521 คน แบ่งออกเป็น เพศชาย จำนวน 4,246 คน และเพศหญิง จำนวน 4,275 คน

3. เศรษฐกิจและสังคม

โดยทั่วไปแล้วประชากรในเขตตำบลนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีบรรพบุรุษสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมไม่แตกต่างกันมากนัก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ยึดมั่นในประเพณีท้องถิ่นที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรกรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งรายได้ของประชากร

4. การศึกษา

ระดับก่อนปฐมศึกษามีศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล 2 แห่ง ระดับประถมศึกษา มีโรงเรียนอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 5 โรงเรียน

5. การเมืองและการบริหาร

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ นอกจากนี้ยังมีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คนทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีข้าราชการประจำเรียกว่า “พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล” ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

6. วิสัยทัศน์

ในปี 2559 องค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ เป็นองค์กรการบริหารงานโปร่งใส น้อมรับการให้บริการรวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลง ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตดีถ้วนหน้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลือชัย บุญคุ้ม (2546 : 79) ได้วิจัยการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง 2) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ด้านครูพี่เลี้ยงหรือครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตรการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก ยังไม่มีอาคารสถานที่เป็นของตนเอง ขาดงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กอย่างเพียงพอ การประชาสัมพันธ์ สื่อสารกับผู้ปกครอง มีน้อยเกินไป ผู้ปกครองให้เวลาดูแล ช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาการเด็กน้อยสำหรับแนวทางแก้ไขมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการพัฒนาครูพี่เลี้ยงหรือครูผู้สอน ด้วยการให้ศึกษาต่อ การฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และการสนับสนุนเอกสารทางวิชาการ ควรจัดให้มีการนิเทศติดตามช่วยเหลือแนะนำ โดยศึกษานิเทศก์ หรือผู้มีประสบการณ์เฉพาะด้าน ควรจัดตั้งงบประมาณหรือประสานขอความ

ร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการอาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม ให้เพียงพอ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ได้มีโอกาสพบปะ และรับรู้ข่าวสารข้อมูลในการจัดการศึกษา

สุชาติ สมสวนจิต (2547 : 53-54) ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยการดำเนินงาน ศูนย์การศึกษาปฐมวัย องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับ นโยบาย ระเบียบ วัตถุประสงค์แนวทางการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการบริหาร ด้านบุคลากรด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

อัครเดช วรหาญ (2548 : 68) ได้ศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงโดยมีความสามารถ ด้านการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านงบประมาณในระดับสูง โดยต่างคิดว่าเป็นหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติได้โดยดูได้จากผลการวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ การบริหารงานทุกด้าน อยู่ในระดับความสามารถสูง อันเป็นผลจากภารกิจนี้ได้รับการถ่ายโอนมาทั้งหมด ทั้งงาน คน และงบประมาณ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถวางแผนการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัยได้ตามความต้องการของท้องถิ่น

กษิตเดช จิวน้อย (2550 : 37) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองเด็กที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาเด็ก ศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีมีความแตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมศักดิ์ ศรีพรหม (2550 : 76) การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด : กรณีศึกษาวัดใน อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 9 ศูนย์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าด้านระบบการบริหารและการจัดการ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นอาคารเอกเทศอาคารที่สร้างขึ้นภายในวัด โดยเงินของวัดและการรับบริจาคจากชุมชน บางแห่งมีสถานที่คับแคบ ห้องน้ำไม่ถูกสุขลักษณะ บริเวณรอบนอกอาคารยังไม่สะอาดเท่าที่ควร ด้านความสัมพันธ์ชุมชนและการประชาสัมพันธ์ มีการประสานงานกับชุมชนและได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี ด้านการบริการเสริมอื่น ๆ ศูนย์บางแห่งมีการอำนวยความสะดวกในการให้บริการรับส่งเด็กนักเรียน โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย มีกองทุนสำหรับการบริหารการเงินงานของศูนย์ฯ และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน ด้านหลักสูตร มีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารและการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้กับผู้บริหารศูนย์ และครูที่เลี้ยงเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน แต่ยังคงงบประมาณในการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนด้านกระบวนการเรียนการสอน ใช้วิธียึดเด็กนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้บริการแก่เด็ก มีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับเด็กที่จะเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ แต่บางแห่งอุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอและชำรุดเสียหายไม่มีความปลอดภัยต่อเด็ก ด้านการจัดทำทะเบียนและการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ส่วนใหญ่จัดเก็บข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

ศราวุธ สังกะเทศ (2551 : 83) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารการปฏิบัติ และผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาปฐมวัย มีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านตัวบุคลากรของศูนย์การศึกษาปฐมวัย ด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัย และด้านความร่วมมือของศูนย์การศึกษาปฐมวัยและชุมชนที่มีต่อกัน ปัญหาอุปสรรคของศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะมีอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านระบบการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาปฐมวัยต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปคือ ควรมี

การศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนเชิงเปรียบเทียบระหว่างศูนย์การศึกษาปฐมวัยของรัฐและเอกชน จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศูนย์การศึกษาปฐมวัยมีการบริหารจัดการ โดยภาพรวมที่ดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ยังมีปัญหาในการดำเนินงาน กล่าวคือ ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยยังขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานรวมทั้งด้านงบประมาณซึ่งมีจำนวนจำกัด ทำให้การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาปฐมวัยที่ผ่านมาไม่มีมาตรฐานการดำเนินงานที่ชัดเจน ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแนวทางเดียวกันต่อไป

ธมนวรรณ พลินยศ (2553 : 97) การศึกษาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้ว อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน และศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้ว อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ 1. บุคลากรโดยรวม และจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่เห็นว่า การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้ว โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก 2. บุคลากรที่มีเพศและสถานภาพต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้ว โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. บุคลากรที่มีอายุต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้ว โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้ว จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการและด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5. บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแก้ว โดยรวมและราย

ด้าน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สายสมร ปากดี (2554 : 80) การดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม (อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย) มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และศูนย์การศึกษาปฐมวัย แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม ผลการศึกษา พบว่า 1. การดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง 2. ผู้ปกครองศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม ที่มีเพศ ระดับ การศึกษา อาชีพ และอยู่ในศูนย์การศึกษาปฐมวัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม ใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ เสนอให้จัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ ดูแลเด็กปฐมวัย ให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การดูแลเด็กปฐมวัยพัฒนาเป็นไป อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย 2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เสนอให้ดำเนินการก่อสร้างศูนย์ พัฒนาเด็กปฐมวัยใหม่ ทั้ง 3 แห่ง เพื่อให้สามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมใน การพัฒนาเด็กทุกด้าน และควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้งให้เพียงพอสำหรับเด็กปฐมวัยทุกวัย 3. ด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร เสนอ ให้จัดการเรียนการสอนแยกตาม เกณฑ์อายุของเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับรู้และพัฒนาการตามวัยได้อย่างเหมาะสม 4. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงให้ทุกฝ่ายเข้าใจในเรื่องบทบาท และหน้าที่ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ การศึกษาปฐมวัยและให้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

พัฒนา พงษ์สนธิ (2554 : 87) การพัฒนาคุณภาพศูนย์การศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์ มาตรฐานเด็กปฐมวัยนำอยู่ : กรณีศึกษาศูนย์การศึกษาปฐมวัยเทศบาล อำเภอทรายมูล จังหวัด ยโสธร มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัยเทศบาลทรายมูล เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากการประยุกต์ใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง ก่อนและหลังการ

ดำเนินการและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์การศึกษาปฐมวัยนำอยู่ของกรมอนามัย ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์การศึกษาปฐมวัยโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ การค้นหาปัญหา การวางแผน การแก้ไขปัญหา การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขปัญหา ในระดับมากที่สุดและเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมีผลการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์การศึกษาปฐมวัยนำอยู่ อยู่ในระดับดี

กรอบแนวคิดในการศึกษา

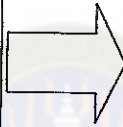
ผู้ศึกษาได้ยึดแนวคิด ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์การศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังแผนภาพที่ 5

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

สถานภาพของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แยกเป็น

1. ผู้ให้บริการ
2. ผู้รับบริการ

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

ระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ให้บริการศูนย์การศึกษาปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 6 ได้แก่

- 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาปฐมวัย
- 2) ด้านบุคลากร
- 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 5) ด้านการมีส่วนร่วมและ
- 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 5 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา